

KÖLÖNTÉSEK:

ELŐFIZETÉS:
 Egy évre ..... 24 korona.
 Egy hónap ..... 2 korona.
VEHETŐSÉG:
 Egy évre ..... 24 korona.
 Egy hónap ..... 2 k. 40 f.
ÉRTELMEZÉS:
 8-hettedik példányt egyenlő 20 Ft.
 minden következőjé 15 Ft-ig.
 Helyi ár 40 Ft-ig.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 857.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
 Társaság.
 József főherceg-ut 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1901.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Staubert József.

Csütörtök, szeptember 12.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezércikk: Atzél Péter.**
- A város közgyűlése.**
- A képviselőválasztások.**
- Atzél Péter halála.**
- Mac Kinley állapota.**
- Pulszky Ágost meghalt.**
- Kövés az iskola.**
- Az aradi tornaegyesület.**
- Herceg Ferenc választói.**
- A képviselőválasztási iratok másolatának kiadása.**
- Képviselőjelölés Aradon.**
- Szelle József körzése a Rendőri Közlönyben.**
- Tárca: A sziget.** Irta: Thury Zoltán.
- Csarnok: Josette.** Fordította: Yvonne.

Atzél Péter.

Arad, szeptember 11.

Egy érdemes férfit veszített el Arad a mai napon. Egészen váratlanul terjedt el a reggeli órákban a hír, hogy **Atzél Péter** hirtelen **meghalt** szívszélhűdés következtében. És a hír nyomán általános részvét fakadt fel mindazok szívében, a kikhez eljutott. Mert ebben a városban mindenki tudja, hogy az **Atzél Péter** névhez minő emlékek fűződnek és bár az az ősz öreg ur, a kivé Arad egykori délceg főispánja,

évtizedeken át a legagilisabb s a legszebb férfiak a városnak és megyének, a kor és életkörülményeinek változása folytán lett, már évek sora óta alig vett részt a közügyekben s a közönség, kivált az újabb nemzedék, gyorsan szokott felejteni, az **Atzél Péter** halálát mégis veszteségnek tekinti mindenki és meggyászolja az immár ravatalon nyugvó férfit.

Atzél Péter 1867-től 1896-ig, tehát majdnem három évtizeden keresztül vitt irányadó, nevezetes szerepet Aradváros és Aradmegye politikai és társadalmi közéletében. Többféle minőségben szolgált a közérdeket, de bárhova helyezte a felső bizalom, vagy pedig polgártársainak bizalma, egyformán, hiven mindig azt szolgált: a közérdeket. Nagy műveltsége, világlátottsága, gazdag tapasztalásai, soha se engedte őt letérni arról az utról, a melyen megindult. Mint nábob kezdte közpályáját, a ki a neki jutott anyagi eszközöket bőségesen használta fel a közügy terén és vagyona java részét áldozatul is hozta a közpályának, mely kivált a hetvenes években a gazdag emberektől költséges reprezentálás kivánt, de mikor már nem fényes fogatokon, hanem gyalog járt közöttünk, akkor is ugyanaz maradt, ami egykor: férfiú.

Borosjenő gazdag urát, a király kedveltjét, a fővárosi társaságok elkényeztetett tagját 1867. május 7-én a polgár-

mesteri székbe ülteti Arad közönsége. Es **Atzél** mint igazi demokrata üli meg ezt a széket, bár „polgárnagy” címet ad neki a közönség. Barátja minden szépnek és jónak és erősen rajta van, hogy az elhanyagolt város előbbre menjen, szépüljön, gyarapodjék. Sürgeti a színház építését, előmunkálatokat kezd a városháza létesítésére, reformokat hoz be a városnál, épületet ajándékoz a városnak, hogy — mert kasszája nem engedi — iskolát állíthasson és még sok egyebet, a mit csak azért nem említünk fel, mert ugyi mindenki tud. A város hálás iránta: 1870-ben diszpolgárává választja s mikor nemsokára a polgármesteri tisztról azért köszön le, mert Aradvármegye főispánjává nevezi ki a király, 1871. május 5-ikén impozáns rokonszeny- és szeretetnyilvánítások közt vesz tőle bucsut.

Bucsut vesz, mert akkor még Aradnak külön főispánja van: az öreg **Dáni Ferenc**, de nemsokára Aradvárosának is főispánjává lesz s a kapocs közötté és a város között újra helyre áll. És az a hét esztendő, a melyen keresztül **Atzél** főispán volt, egy olyan korszakot jelöl, a mely sokáig emlékezetes lesz. Ebben a korszakban csinálta meg **Atzél** a színházat és városi bérházat, ebben az időszakban fogadta fejedelmi pompával az Aradon időző királyt, mikor mesés fényt fejtett ki s a **József főherceg-uti** egykori Cser-

TÁRCA.

A sziget.

Irta: Thury Zoltán.

Alkonyodott, azaz, hogy épen csak hogy borongani kezdett köröskörül az ég alja nyugaton vörösen, ahogy a hegyek alól még visszatüztött rá a nap, keleten pedig komoran, mintha kezdődne az éjszaka. Hanem azért nappal volt még, finoman kiágaskodott a lenyomtatott lapról a betű és a vászonról a himzett szem.

A kapu előtt lovaslegény állott meg, nagy táská volt a karján s ügyetlenül hason csuszott le a lóról. A leányok letették a munkát meg a nagykönyvet s eléje mentek az ajtóig, a mi a virágos belső udvart elválasztotta a külsőtől. Az egyik kulcsot vett elő a zsebéből s fölnyitotta vele a táskát. Ujságokat, leveleket szedett ki belőle.

— A mérnök urnak is van levele. Három is — mondta a fiú.

— Ugy? Hát vezesd el a lovat és gyere vissza.

A mérnöknek csakugyan három levele is volt, meg mindenféle ujságjal, német, francia technikai lapok, amiket az egyik, a fiatalabbik leány félredobált. A másik összeszedte. Hallgattak mind a ketten s ha a kezük összeért a a babrálásban, föl se pillantottak. Valami elfoglaltság bántotta mind a kettőt. Az volt a szokásuk, hogy egymás mellé bujtak össze éjszánkint, annyira messze volt egyiknek a másik

külön-külön ágyban, ma meg jóformán nem is szólottak egymáshoz.

Finom fehér leányka volt mind a kettő, parányi kézzel, egyformán szők e hajjal, magas, derű homlokuk körül. A szemük meleg pillantása is egy volt, hanem az idősebb már kissé pihentebb, nyugodalmasabb nézésű leány volt. Voltaképen ennyi volt közöttük a különbség időben. Teljesen egy hangulat a tizenhét és tizennyolc esztendő között.

— Vigyük el neki, — mondta a kis leány.
 — Nem, nem illik.
 — Miért épen ma nem illik? Máskor is voltunk már nála.

— A kisasszonnyal.
 — De nagy dolog. Ma Feri lesz a kisasszony. Hát a kisasszony nélkül már szuszogni sem lehet.

— Es a papa?
 — A papának megvan már a véleménye leányairól.

A fiú jelentkezett, hogy végzett a lóval. A kis leány tovább rendelkezett neki.

— Vidd el az evezőket a csolnakba. Te is velünk jössz a mérnök urhoz.

Egy kis gyapotkendőt dobott a vállaira, de a testvérét már melegebben öltöztette föl. Anon kabátot is hozott s nagy szürke takarót húzott maga után, mint valami süllepet. Azzal a lábukat takargatták be s **Ferkó**, aki hátul evezett és kormányzott egyszerre, mint valami gondolás, nagyot taszított a csolnakon. Egy lökessel bent voltak a vízben, messze a parttól s aztán gyorsan siklottak a szigete felé.

Ott lakott a mérnök. Két kis szobás házi-

kóban, amiben egy familiával húzódott meg annakelölte egy tanyás. Egyszerre azonban köröskörül elfogyott a föld s tenger támadt a helyén. Valami egészen kis patak megdagadt s ráömött köröskörül a vidékre. Fázosan remegő vízen éretlen zöld buzavetés libegett, drága, nehézfűjű sás, amiből sohase lett kenyér. Köröskörül aztán ismét rendbe jött a föld. Az iszap meg javára volt, puhán szántottak benne s dusan termett, hanem pár száz holdon megmaradt a víz. Ez a része a határnak — úgy látszik — mélyebben feküdt, mint a többi. Ez a föld ma egyéb földekkel egyetemben egy **Nagy Bódog** nevezetű birtokos uré volt, azé az uré, akié a két leány. — A mérnök azért jött, hogy valami utat keressen a viznek lefelé. Eleget kuruttyoltak már a békák ezen a szép nagy darabon, most már ideje, hogy újra elkövetkezzenek rá a fürjek. A mérnök mindjárt a víz közepébe szállásolta el magát s azóta nem is igen látták másutt, csak a szigeten. A helyébe kellett menni. Nem igen imponált neki az uraság. Tízszor is meg kellett hívni, amig egyszer ráhatározta magát arra, hogy becsolnakázzék a kisasszonyokhoz.

Ezen gondolkozhatott a k's lány, mert franciára fordítva a szót, mind a különös apropos nélkül azt mondta a nejének:

— Az efféle mérnök olyan hóbortos firma. Végre is kedvében jár az ember, visszük a leveleit, az ujságját, de leginkább azt szeretném, ha már végezne.

A másik leány egyszerűen ráhagyta:

— Én is. — De majd belefurta a fürkésző pillantását a hugába. Mintha fel akart volna

novitsházat valóságos királyi lakássá alakította át.

Ebben az időszakban fáradozott és áldozott sokat régi kedvenc eszméjének, a Körösvölgyi vasutnak megvalósításáért, a mi Boros Beniben lelkes és vasakarattal munkatársát nyervén, fényesen sikerült is.

Főispánságáról 1878. elején mondott le. Január 8-án bucsuzott a városnál, 16-án a megyénél és akkor pár évig visszavonult a közéletől. De az ő fajta embereknek nem lehet a magányban pihenni: a közönség, melyért dolgoztak, önző: előszólítja azt, aki pihenni akar, hogy újra és tovább dolgozzék. 1882. őszén már a parlamentbe küldi őt Arad heves választási küzdelem után. S mikor véget ér az országgyűlés és Falk Miksával szemben kisebbségben marad, egy idő múltán újra feléje fordul a közfigyelem s 1892-től 1896-ig ismét Aradot képviseli a parlamentben.

Közpályájának érdemi bírálatába nem bocsátkozunk, más toll feladata lesz ez. Mi csak vázlatát akartuk adni ennek a pályának, amely érdemes volt, és méltó a polgártársak tiszteletére és arra, hogy megőrizve legyen köztünk az ő emlékezete.

A város közgyűlése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 11.

Szomorú eset jegyében folyt le a ma délutáni városi közgyűlés. A város atyák kivétel nélkül ama leverő hír hatása alatt állottak, hogy meghalt Aradmegye egykori főispánja, Atzél Péter. Nem is volt humor ma a közgyűlés termében, csak Steiner Jakab bizottsági tag talpraesett kérdései és közbeszólásai csaltak némi derűt a városatyák borongós ábrázatára.

Steiner Jakab függetlenítette ma is magát mindenféle szomorú befolyástól és addig faggata és nyaggatta a főispánt, meg a polgármestert, míg a választ, mint rendesen, meg nem értette. Ekkor aztán egy fenyegető kéz-

forgatni mindent, hogy annál jobban lásson s a mikor a gyermek arca lángba borult az alatt a pillantás alatt, egy pillanatra krétafehér lett a képe. De konokul mosolygott s lassan-lassan valami anyás légység ömlött el az arcán, s mint hogyha egy mosolygással akarná jóvá tenni az egész napot, belederengett az arca a gyermek szemébe. Megfogta a kezeit is és szorongatta s bár nehezére esett ebben a percben az idegen szó, megint csak franciául beszélt tovább.

— Édes Annus, ugy-e, mi többet nem megyünk hozzá . . . Most még egyszer jöttem s tudja az isten, talán újra jövök, ha megkérsz rá. De ne kérj . . . Ha valakit akar látni, hát keresse meg őt Ne menjünk utána.

A kisebbik leány a vizet bámulta s késedelmesen, lassan felelt:

— Igen, igen, de sok a dolga. Neki nem szabad itt hagyni a vizet. Neki látni kell itt mindent, s azt mondja, — hogy különben sem érdeklődik semmiféle társaság. Az ilyen vizimérnök olyan, mint a hajós, a hullámokkal verekszik, — a sok vízzel. Neki csak az kell. Keresni a léket, amit majd vág rajta. Az kell neki.

A testvére egy rámeresztette a szeméit, hogy megjárdt tőle. Meg is akarta kérdezni hamarosan, hogy mi baja, de a csolnak csendesen beleültötte az orrát a partba, s hátul Ferkónak hirtelen le kellett ülni, mert különben hanyat vágta volna magát az iszalagos csekélyes vízben. Akkorra már ott volt a mérnök is, hosszú, fekete szakállas, nagyon elhanyagolt formájú férfiú.

mozdulattal leült, hogy a következő kérdésnél ismét elővegye a főispánt és a polgármestert.

Az ülés megnyitása előtt jó idővel már összegyülekeztek a városatyák, kik részint bent a teremben, részint a folyosón csoportokba verődve tárgyalták az Atzél Péter halálát. Majd más csoportokban a szabadelpárt mai gyűléséről és annak előrelátható eredményéről, Salac Gyula képviselőjelöltségéről beszélgettek.

Majd arra haladt *Institoris* Kálmán, a helyettes polgármester. Tiszteletteljesen nyitottak neki utat a városatyák s egyikök, egy ritka hajú, szőke szakállas ur meg is jegyezte, mikor a főjegyző elhaladt mellette:

— Lám, milyen polgármesteri járása van!

A főjegyző után betódultak a városatyák is a terembe. A karzaton néhány kérvényező leste, hogy miképpen döntenek ügyeikben.

A bizottsági tagok aztán szomorúan, minden zaj nélkül vártak, míg a főispán a polgármesterrel bejön a terembe. Ugy ültek, mint az iskolában, mikor a gyerekek a tanítót várják. Ők is várták a szomorú enunciációt a főispán ajkairól. Várták az Atzél Péter halála hírének hivatalos bejelentését.

Urban Iván főispán néhány szóval üdvözlö a hosszú nyári szünet után a törzénhatóságot és megnyitja a gyűlést. A városatyák feszülten lesik, hogy mit mond ezután. A főispán ekkor fölemelt hangon, mely némely helyen a megindultságtól vibrálni kezdett, elmondta, hogy meghalt Atzél Péter, a város és a megye egykori főispánja. Majd elsorolja, hogy minő intézkedések megtételét találná célszerűnek. Minden egyes indítványnál nyomott, de egyhangú „helyes” a válasz. A városatyák helyeslése olyan volt, mint a ministráns gyerek „Amen”-je. Az elhangzott szomorú beszéd hatása alatt indult meg az ülés.

Institoris Kálmán főjegyző kezdte meg a referátát. A homsztid intézményről beszélt, mely Amerikában a szegény népet oltalmazza. Ott 5 hold a létminimum és ezt már nem szabad fölaprózni. Marad a családapának. Adóságha el nem lehet lijtítani. Ezt az eszmét karolta fel Szabadka városa és küldte meg Aradnak. A közgyűlés elhatározta, hogy pártolja az eszmét és a homsztid intézményt a kormány figyelmébe ajánlja.

Roppant nagy csizmák voltak a lábain s a derekán vastag szíjj szorította le a daróc kabátot. De a szeméi gyönyörűek voltak. Feketétek, mint a szurok és bevilágították a csolnakot s míg a parthoz szorította a csolnak bordáját, — hogy veszedelem nélkül léphessenek ki belőle a lányok, — csupa gorombaság dült ki belőle, bár a hangja néha nagyon is remegett.

— Kérem, ne tessék idejönni. Majd megszokják, aztán én nem tehetek róla. Annus kisasszony, ne jöjjön ide. Majd én, majd én . . . Azonban egyszerre kifogyott a méregből, hát rákiabált a fiúra, a ki még mindig a csolnak hátulján állott. — Mit bámulsz. Vissza mentek. Köszönöm a postát. Annus kisasszony, maga — kérem — ne jöjjön többet ide. En már itt — kérem — annyit mértem, hát engem zavar. Ön megzavarja a számadásomat. — Hát ne jöjjön. — Ha majd készen leszek, tudom én az utat. — Megint a fiúra kiabált: — Ne bámulj, indulj.

A csolnak lassan dőcögösen fordult meg és a két leány újra haza felé indult. Valahol a lép közepén azt kérdezte az egyik a másiktól egy kicsit szomorkásan:

— Ugy-e jó az, ha az ember boldog?

A kisebbik huzódzott, de lassan, aztán meg mindig lázasabban baleesett a boldogság beszámíthatatlanságába. Nem tudott felelni annak a sápadt, fehér arcnak, ami rámeredt a másik padról, hanem lehajította a fejét a testvére ölébe s fölpusmogott:

— Jó.

Mialatt a főjegyző tüzzel magyarázza a homsztid humanus voltát, elmondja, mi mindentől meg lesznek kimélve a szegény emberek, valaki az utolsó padsorból közbeszól:

— Nem lesz, aki adót fizessen!

Ezután szóba került az állami tiztviselők mozgalma. Pancsova városa irt a közgyűlésnek, hogy az államtisztviselők fizetésjavítása érdekében írjon fel a kormányhoz. A közgyűlés ezt *Institoris* referátája alapján el is határozta.

Aztán a színház bérbeadása került sorra. A főjegyző elmondta, hogy a városi színházat 1902. évtől kezdve *Zilahy* Gyulának adta ki a színházi bizottság, majd a felsőbb leányiskoláról beszélt *Institoris*. A vallásügyi miniszter leiratát és a tanács állásfoglalását közölte a közgyűléssel.

A szalmaanyaggyár kérvénye került aztán tárgyalás alá. A gyár földterületet kér a várostól. Salac Gyula némi módosítást ajánl a tanács javaslatához és evvel el is fogadják névszerinti szavazás után egyhangulag.

Hosszabb vitát provokált a pénzügyigazgatóság átirata a közgyűléshez, melyben a szerződést küldi meg aláírás végett a borítal- és fogyasztási adó kibérlése tárgyában. Az átiratban a pénzügyigazgatóság 26890 koronával többet követel, mint a múlt évben. A fogyasztási adókezelő bizottság arra való tekintettel, hogy a város jövedelmei megszaportak és hogy a pénzügyminiszter megtéríti a város esetleges differenciáit, ajánlja, hogy a közgyűlés fogadja el a szerződést.

Fölugrik erre *Mülek* La os és a város megszaportott jövedelmeibe kapaszkodva, kérdi, miért nem szállítják hát le a pótdót, ha a városnak olyan sok a jövedelme. Csak azt látja, hogy az állam újabb és újabb terhekkal rakja meg a városokat.

Aki *Mülek* után beszélt, nem volt más, mint jó *Steiner* Jakab. A mint meghallotta, hogy ellenzéki beszéd hangzott el, rögtön felkelt és ajánlotta a maga részéről a *Mülek* indítványát. Aztán beletemetkezett a percentuációk hullámaiba, a honnan csak nagy nehezen tudott kivergődni.

A mikor nagy haragosan elvégezte az öreg ur beszédét, fölemelkedett *Salac* és hegyről-tövíre elmagyarázta *Steiner* Jakabnak a dolgot.

Miután pedig a főispán látta, hogy *Steiner* őt is keresztkérdések alá fogja vetni, ő is elmagyarázta a dolgot. Szegény *Steiner* csaknem összeroskadt a világos és megdönthetetlen érvek sulya alatt, de azért tradícióhoz méltón, kijelentette a maga naiv germánizmusával:

— Én nem tudom, mért olyan nagyon hajoljunk meg a miniszter akaratára?

Mikor ezt az elvi kijelentését a kormánypartiak megmosolyogták, *Steiner* odadörögte:

— Igen? Hát maradok az indítványom mellett.

Ezután egy kis művészeti vita keletkezett. Előrebocsátjuk, hogy *Steiner* Jakab a művészeti diskuszióktól távol tartotta magát, lévén ő pénzügyi kapacitás. Két aradi ifju, *Illenc* Lipót és *Kiss* Károly kértek a várostól művészeti tanulmányaik folytatása céljából anyagi támogatást. Mind a kettő festőnek készül és az előbbi Münchenbe, a Hollóssy nagybányai iskolájához, a másik pedig Pestre, a mintarajztanodába kívánkozik. A tanács egy-egy évre mindkettőnek 600—600 koronát javasol stipendium gyanánt.

Varjassy Árpád tanfelügyelő azt a meglehetősen indokolatlan kérdést tette fel, hogy ki volt a tanácsban az, a ki ezeket a gyerekeket tehetségesnek minősítette. Ha igazán tehetségesek, megszavazza a segélyt, de csak azon feltétel alatt, ha itt Magyarországon működnek mint kész művészek és nem mennek a külföldre.

Institoris főjegyző a segély mellett plaidíroz, mert ugy is csak egy évre adják meg s ha nem vergődnek semmire, megvonhatják majd a segélyt tőlük. Hogy tehetségük van, azt minden intelligens ember látja, a ki megtekinti a képeket.

Urban főispán is helyesnek tartja azt, hogy a magyar fiúk itthon értékesítsék tehetségüket, de a segélyt is megszavazná.

Fényes Dezső kelt fel ezután és, mintha kész és tökéletes mű alkotásokról volna szó, kétségbe vonja az egész közgyűlés művészi képességeit. Már-már mindenki azt hitte, hogy *Fényes* Dezsőn kívül senki sem érthet kezdő

tehetségek műveinek megítéléséhez, a mikor *Műlek* Lajos keményen visszautasította azt a vádat, mintha a bizottsági tagok nem tudták megítélni, érdemes-e a két fiatal embert segélyezni, vagy nem. Evvel aztán a Fényes Dezső művészi monopolioma szétfoszlott s a közgyűlés megszavazta a két festőnővendéknek a tanács által javasolt segélyt.

Száraz, unalmas dolgok következtek ezután s csak néha hallatszott Steiner Jakab aggodalmas közbeszólása:

— Lesz-e megtakarítás?

A közgyűlés csak 6 óra tájban ért véget.

TÁVIRATOK.

Bányarobbanás.

London, szept. 11. A carthylli (glamergoni grófság) köszénbányában az éjjel robbanás történt. Husz ember közül kettőt élve, egyet holtan huztak ki a romok alól. Attól tartanak, hogy a többi odaveszett.

Mac Kinley állapota.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, szeptember 11

Mac Kinley állapotáról kedvező hírek érkeznék. Az elnök már nyugodtan táplálkozik, és egyáltalán minden jel arra mutat, hogy túl van minden veszélyen.

Az európai államfők közül ma az orosz cár és a görög király küldött résztvevő táviratot Mac Kinleynek.

Buffalo, szeptember 10.

A délután 8 óra 20 perckor kiadott orvosi jelentés szerint Mac Kinley állapotában a délelőtt kiadott kedvező jelentés óta változás nem állott be. Érverés 100, hőmérséklet 100, lélegzés 28.

Buffalo, szeptember 10.

A reggeli orvosi jelentés mindenütt nagy örömet keltett és a kiállításon való kifüggesztését az egész közönség lelkes örömmel üdvözölte.

Chicago, szeptember 10.

A letartóztatott Goldmann Emma eleinte tagadta, hogy ő az, a kit a rendőrség keres. Mikor a rendőrség kihallgatta, kijelentette, hogy *Czolgoszt* csak egyszer látta és pedig július 7-én Chikagóban az Isak-családnál, a hol akkor látogatásban volt. Czolgosz akkor beszélni óhajtott vele, de ő éppen kiment a vasúthoz Czolgosz elkísérte és csak néhány szót váltott vele. Goldmann Emma tagadja, hogy olyasvalamit mondott volna, a mivel Czolgoszt ráakarta birni a merényletre. Isak, a ki állítólag anarkista iratok kiadója, már fogságban van. *Morris*, a kinek házában Goldmann Emmát találták, szintén letartóztatták. Goldmann Emmát azzal vádolják, hogy Isakkal és a többi letartóztatott személyekkel összeesküdött Mac Kinley meggyilkolására.

Buffalo, szeptember 10.

Miklós cár Fredensborgból a következő táviratot küldte Mac Kinley elnöknek:

Nagyon boldog vagyok, hogy azt hallom, hogy jobban érzi magát azután a gyalázatos gyilkos merénylet után, a melyet ön ellen elkövettek. Csatlakozom az egész amerikai néphez ahhoz a kívánságához, hogy ön mihamarabb felgyógyuljon.

A görög király ezt táviratozta:

Örömmel hallom, hogy szerencsésen megmenekült a drága élete ellen intézett iszonyu gyilkos merénylettől, a mely a civilizált világot rémületbe ejtette és bizom istenben, hogy ön fel fog épülni népe javára és dicsőségére.

New-York, szeptember 10.

A rendőrfőnök elrendelte, hogy jegyzéket készítsenek az összes anarkistákról és valamennyit helyezték felügyelet alá.

A képviselőválasztások.

(A jövő országgyűlés összehívása.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, szeptember 11

A hivatalos lap mai száma közli a legfelsőbb királyi kéziratot, mely az új országgyűlést október 24-ikére hívja össze. A kézirat szövege a következő:

Mi első Ferenc József isten kegyelméből ausztriai császár Csehország királya s. a. t. és Magyarország apostoli királya.

Kedvelt hiveink!

Uralkodói kötelmeinkhez tartozván az ország törvényeinek hű és pontos végrehajtása fölött örködni:

Minthogy az 1848. évi IV-ik t. c. 1. §-a az országgyűlést évenként Budapestre egybehívati rendeli, és mint-hogy számos függőben levő kérdés mielőbbi megoldását a nemzet erkölcsi és anyagi érdekei sürgősen követelik;

Magyar minisztertanácsunk előterjesztésére elhatároztuk, hogy az ország főrendeit és képviselőit a folyó év október havának 24-ik napján megnyitandó országgyűlésre Budapest székesfővárosunkba egybehívjuk.

Minekfolytán Nektek ezennel komolyan meghagyjuk, hogy haladéktalanul megtegyétek mindazokat az intézkedéseket, a melyek a törvény értelmében szükségesek arra, hogy az 1874. évi XXXIII. és az 1899. évi XV. t. cikkek által rendelt módon és a fennálló törvények által meghatározott számban megválasztandó képviselőitek ezen az országgyűlésen megjelenhessenek és a törvényhozás működése a mondott napon és helyen akadálytalanul megindulhasson.

Kikhez egyébiránt királyi kegyelmünkkel kegyesen hajlandók maradtunk.

Kelt Budapest székesfővárosunkban, ezerkilencszázegy év szeptember havának 9-dik napján.

Pécska: Ma délután egy nagyobb küldöttség tisztelgett az iratosi pusztán *Hámory* László földbirtokosnál s felsajnálottak neki a pécskai képviselőjelöltséget. A küldöttséget *Kripp* Vilmos kurticsi birtokos vezette, kinek beszéde után *Hámory* megköszönte bizalmat de ő — ugymond — az újságokból úgy tudja, hogy éppen a pécskai választókerület a mely most őt a küzdelemre hívja, *Vásárhelyi* Lászlót kérte fel jelöltnek, a ki a jelölést el is fogadta. *Vásárhelyi* László oly köztiszteltetben álló egyéniség, a kit ő büszkén nevez barátjának, vele szemben a jelöltséget elfogadni nem hajlandó. *Vásárhelyi* ugyanazon eszméknek, ugyanazon elveknek lesz a szószólója az országgyűlésen mint ő lenne, s azonkívül *Vásárhelyi* már régen sikeresen működik a köz érdekében, ezért ismételtén kijelenti, hogy a jelölést vele szemben el nem fogadja.

Mint *Hódmező-Vásárhelyről* értesülünk, az ottani szabadelpvűpárt *Lipcsey* Ádám drt, a kitűnő publicisztát jelöli képviselőjének. A központ hozzájárult a jelöléshez, melynek elfogadására küldöttségileg kéri fel *Lipcsey* drt, a ki legközelebb megtartja programbeszédét. A

függetlenségi Kossuth-párt jelöltje az eddigi képviselő, *Erdrey* Gyula dr.

A budapest-józsefvárosi szabadelpvű Berzevicy-párt ma nyitotta meg pártirodáját a Józsefkörút 46-ik szám alatti házban, a józsefvárosi kör helyiségei mellett. A végrehajtó-bizottság egész napon át permanenciában van és a választóknak mindennemű felvilágosítással szívesen szolgál.

A IX.—X. kerületi szabadelpvű Hindy-párt csütörtökre, folyó hó 12-ére, délután 6 órára tervezett nagy pártgyűlést egy később a lapokban és falragaszokon közzeendő napon tartja meg. Csütörtökön délután 5 órakor egy szűkebb körű végrehajtó-bizottság tart ülést a Bakács-tér 14-ik szám alatti ferencvárosi polgári kör nagytermében.

Kevés az iskola.

(Kétszer iskolázatlan gyermek Aradon.)

Arad, szeptember 11.

Valahányszor befejezik a beiratásokat az aradi községi iskolákban, mindannyiszor fölmerül az a kínos kérdés, hogy hová helyezték el a rengeteg számú iskolás gyermeket. Nem azért, mintha a tankötelezettségről szóló törvényt városunkban olyan pontosan végrehajtanók — óh, szó sincs róla! — harmadéve több mint ezeröt-száz tanköteles gyermek nem járt iskolába, a mult tanévben pedig ezernyolcszáznál többre rugott az iskolázatlanok száma, a mi Arad városára nézve szégyenletes állapotnak mondható.

Mikor közelítjük meg azt a félig-meddig ideális állapotot, hogy ekkora városban a gyermekeknek legalább nyolcvan százaléka eleget tegyen tankötelezettségének? Ez olyan kérdés, a melyre egyhamar nem is várhatunk biztató választ. Mert még a beiratott és iskolába járó gyermekeket is alig tudják elhelyezni. A mi főleg azért különös, mert a tantermek nagy része még így is annyira tömve van, hogy a tanítás csaknem lehetetlen.

Az egy osztályba járó gyermek számának maximuma törvény szerint nyolcvan. Hogy ez a maximum se a tanítókat nem kiméli, se az eredményt nem nagyon biztosítja, az minden laikus előtt világos dolog. Nyolcvan gyermeket nehéz tanítani, nehéz fegyelmezni, s nyolcvan gyermek folytonos együttléte egészségügyi szempontból is szinte kriminális dolog.

De az aradi állapotok közepett nyolcvan gyerek egy osztályban nem is sok. Nálunk a maximum maholnap kétszerese lesz a törvényes nyolcvannak. Az ujtelepi iskola I. osztályába pl: ez idén 105 gyermek iratkozott. Abszurd állapot következne be, ha sürgősen föl nem állítanak egy párhuzamos osztályt, mert 105 gyermeket — kivált az első osztály anyagára — sikeresen megtanítani: ez tiszta kép-telenség.

Az iskolaszékeknek e havi ülésén fogják tárgyalni az ujtelepi lakosok ama kérelmét, hogy az ottani Irányiskolát egészítsék ki V. és VI. osztálylyal. Jó volna, ha az iskolaszék ez alkalommal egyuttal a párhuzamos I. osztály fölállításáról is gondoskodnék.

A beiratások számadatait még nem állították össze mindenütt s tartunk tőle, hogy más községi iskolában is lesznek túlszűfolt osztályok.

Az ingyenes népoktatás ideális eszméjétől még igen messzi állunk, de azt már igenis méltán követelheti a közönség, hogy ha már az iskola pénzbe kerül, garasoskodás miatt az oktatás eredménye csorbát ne szenvedjen.

Szívesen elismerjük az iskolaszék buzgal-mát, de mulasztást követ el, ha az irányban sürgősen nem intézkedik.

SZINHAZ ES IRODALOM.

A színház műsora:

Csütörtök: Ocska brigadéros, bohózat. Szadai Ferenc búcsúja. — Repülő balet fellépte.
Péntek: Allatszeli dítő nő, bohózat. Szőke Sándor búcsúja. — Repülő balet fellépte.
Szombat: Virágszafa, operette. Cakó Vilmos búcsúja. Arkossyné felléptével. — Repülő balet fellépte.
Vasárnap: Délután: Madarász, operette. Este: A bolondok grófja, bohózat. — Repülő balet búcsúja.

A repülő balet. Ocska brigadéros.

— Két bemutató előadás. —

Ha a ma esti előadás két bemutatásáról akarunk beszámolni, a sorrendet meg kell bolygatnunk és első sorban a repülő balettről megemlékezni, mint olyanról, melylyel érdemes egy-két szóval foglalkozni. Szép, kecses látvány az, amidőn hét csinos kis leány bájos lepkeszerű mozdulataival táncba kap és a magasba röpködve, grációzitással szelidesi a levegőt.

A technika egyik igen leleményes és ügyes diadala ez a repülő balet, mely valóvá varázsolja az ezer-egyéj meséit, és szemünkkel látjuk azt, amit gyermek-fantáziával, szép álmokban megálmodtunk.

Ma még csak gyönyörű csoportozatokat mutatnak a levegőben — de nem telik be sok idő, és a tündérmesék lesznek ennek a baletnek szüzséi, melyekben édes zene mellett a lég tündérei és koboldjai játszák majd el a napkeleti regék egész sorozatát.

A mutatóványok rövid ideig tartanak, de hatásuk kellemetes és kedves és a közönség szép élvezetet talált bennük.

A baletet megelőzőleg egy „Ocska brigadéros” című hülyeség a szó szoros értelmében boszantotta a közönséget. Hallatlan dolog, hogy az irodalom Dummer Augustjai bejárhatják az ország színpadjait büntetlenül. Ugy olvassuk, hogy Budapesten 50-szer adták ezt a darabnak nevezett tákolmányt. Ki hitte volna, hogy Budapesten annyi naiv ember lakik, akik ebben mulatságot találnak.

A paródiának első kelleke, hogy szellemes és ötletes legyen; a szellemesség és az ötletesség pedig oly messzire esik a Feld Matyi fejtől, mint Makó Jeruzsálemtől. De hát azt mondják, hogy ilyeneknek is kell lenni. Jó, elfogadom ezt a tételt, de nem fogadom el ezt, hogy az ilyen irodalmi bohóc komolyan vétessék — már pedig a fővárosi sajtó egy jó része ezt teszi Matyival és bizonyos értelemben missziót tulajdonít az ő szellemi ficamainak.

A mi közönségünk nem veszi be az ilyen szellemi táplálékot — és megbuktatta az Ocska brigadérost amugy isten igazában.

Színészeink iparkodtak lehetetlen szerepeikből valamit csinálni ez az iparkodásuk kárba veszett. *Polgár, Szadai, Mezei és Tolnainé* jobb ügyre érdemes buzgósággal játszottak. *Felhő Rózsának* azonban oly szerepét osztottak ki, mely nem neki való: kár a subrett énekesnőt ily szerepekkel lejáratni.

Egy kérdésünk volna azonban a művezetőhöz. Miután nem képez nála lelkiismereti kérdést a darabok megnyirbálása, egész zeneszámok kihagyása, miért nem él ilyenkor a kék plajbásszal és miért nem huzogat ilyenkor a szövegkönyvön végig? Ebben az esetben csak dicséretes munkát végezne már azért is, mert a közönséget megkímélné a boszankodástól és az unalomtól. Carolus.

* Szadai Ferenc búcsufellépte. Holnap búcsuzik el a közönségtől Szadai Ferenc az Ocska brigadéros egyik mulatságos szerepében s ezután még csak egy kis szerepben lép fel vasárnap. A búcsút a színlap, valami belső konfliktus folytán nem közli, de, mint értesülünk,

a kedvelt komikust tisztelő szép ovációkban fogják a bucsuzás alkalmával részesíteni.

* A Magyar Színház új tagja. *Leszkay* András a Magyar Színház új bérlet-igazgatója, szerződtette *Basch* Nellit, Hegyi Aranka iskolájának tehetséges növendékét, aki már az iskola egyik vizsgálati előadásán feltűnt szép hangjával és énektudásával. *Basch* kisasszony a Magyar Színház új regiméjének első ujdonságában, *A szerencsecsillag* című operettben lép fel először. A hercegnő szerepét fogja énekelni.

* *Makó és Komjáthy*. A pozsonyi színházat, *Komjáthy* János debreceni igazgató pályázat mellőzésével fogja megkapni, *Komjáthy* maga *Festetich* Andor gróf, a vidéki színészet felügyelője mutatta be a pozsonyi színházi bizottság tagjainak, akik nagy örömmel fogadták. *Komjáthy* a nyáron keresztül a kormány segítségével a Margitszigeten építendő nyári színházban játszanék társulatával, míg a téli évad másik felét, mint már ismeretes, a soproni színházban fogja tölteni. A belügyi kormány rendkívüli kedvezményeket is helyezett ki látásba *Komjáthy* részére s az Operaház ösztöndíjas növendékein kívül még egy karmestert is bocsátanak rendelkezésére, hogy Pozsonyban és Sopronban jó operai előadásokat rendezhessen. A debreceni színház igazgatója *Makó* Lajos, a temesvár-budai társulat igazgatója lesz.

Atzél Péter halála.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 11.

A Varjassy József-utca egyik csendes kis házában ma reggelre váratlanul meghalt *Atzél* Péter, Arad egykori polgármestere, majd főispánja és országgyűlési képviselője. Hirtelen érte a romboló halál s egy pillanat alatt végzett a nemrég még robusztus külsejű, délceg éreg urral. Kiesett kezéből a könyv, melyet élte utolsó óráiban lapozgatott, nem is sejtve, nem is gondolva arra, hogy a végső mondatokat olvasgatja kedvenc könyvéből, a bibliából.

Szívszélhűdés ölte meg *Atzél* Pétert. Ugy találták reggel az ágyában, holtan. A biblia még akkor is mellette hevert; nem volt kéz, a mely utána nyuljon. Rideg legénylakásban, gyötrő egyedüllétben szenvedett ki az egykor oly sokat emlegetett gavallér, még csak öreg inasa sem volt mellette a halál perceiben, hogy lefogja szemeit s vigasztaló szavakat intézzen hozzá az elmulás órájában.

Érdekes, nevezetes pályafutás ért ezzel véget. *Atzél* Péter gyönyörű kariert tett meg, mert megadatott neki mindaz, a mi kellemessé teheti egy mozgékony, dolgozni és jól élni egyaránt tudó ember pályafutását. Fiatalléveiben hangadója volt nemcsak a megye, de az ország ifjuságának is. Nevéhez számtalan gavalléros kaland fűződik, melyek révén sokáig emlegették. Anyagi javakban bőséges része volt és ő tele marokkal szórta is a pénzt. Bejárta az országot, a külföldet, hosszabb ideig tartózkodott Párisban s úgy élt, mint egy igazi gavallér, a kinek nem kell törődnie a holnappal. A közpályán magas méltóságot foglalt el s mert szíve, esze volt, sokat dolgozott Arad érdekében. Minden üdvös társadalmi mozgalom ott találta helyén.

De haladt az idő, multak az évek s nagyot fordult *Atzél* Péterrel is a világ. A délceg test megrokkant, fülbaja is egyre súlyosbodott, úgy hogy már alig hallotta meg a beszédet. A vagyon szinte fogyott, sőt anyagi nehézségek is támadtak, a melyek kellemetlen bonyodalmakba keverték az egykor dúsgazdag embert. Kiköltözött régi híres kuriájából, mely egykor szállást adott *Kossuth* Lajosnak is, a nagy kertet parcelláztatta s házhelyeknek adta el. Egymás után eladogatta egyéb ingatlanait is s magyarádi kastélyában húzódott meg, de csaknem minden nap bejött Aradra, hogy felkeresse régi barátait s azok körében csendesen szórakozzék.

Az országszerte híres, emlegetett gavallérnak már csak a roncsa maradt meg.

Egyetlen estét el nem mulasztott volna, hogy be ne üljön a Hungária-kávéházba, az ő megszokott asztalához, megszokott karos székébe, a hol késő éjjelig olvassatta a lapokat. Beszélni nem igen szeretett; zsenirozta, hogy minduntalan elő kellett venni a halló-tülköt. S a mint végigbetűzte a sok ujságot, elszunyokált s józün bólingatva aludt az érdekes fejű, szép öreg ember. A pincérek, a vendégek ismerték már a szokását. Nem költötték fel, hagyták békésen végig aludni az első álmot. Éjjelkor aztán felrezzent, csendesen felkelt s lassu léptekkel, nehezen haladva megindult otthonába, folytatni a jótékony álmot.

Igy tett még az éjjel is. A kávéházból ment haza, lefeküdt, olvassatta megszokott könyvét s minden szenvedés nélkül örök nyugalomra tért. Szép halála volt, csendes és szenvedés nélkül való.

Arad közönsége lapunk külön kiadásából kora reggel tudta meg a gyász hírt. Mély részvéttel olvasták mindenfelé az apró fehér papírost, a mely *Atzél* Péter váratlan halálát tudatta. Csakhamar kitűzték a városháza ormára, az arad-csanádi vasutak palotájára s a megyeházára a fekete lobogót, a melyek szomorú lengéssel hirdetik, hogy Aradnak halottja van.

Életrajzi adataival, pályafutásának méltóságával lapunk vezető cikkében foglalkozunk. Itt közöljük elhunytá körülményeit s politikai működésének leírását.

A halál.

Atzél Péter tegnap délután kiutazott Magyarádi birtokára, a hol intézőivel gazdasági ügyekben értekezett. Este 7 óra után érkezett haza s megérkezése után *Sztójka* József városi számtisztához hajtatott, a hol egy félórát időzött. Innen elment a Hungária kávéházba, a hol a lapokat olvasta, majd fél kilenc óra tájban átment a Millenium sörcsarnokba s itt jó étvágygyal költötte el vacsoráját. Vacsora után derült hangulatban visszament a Hungáriába és egy fekete kávé ivott. A kávéházból fél tizenkét órakor ment csak el s hazaérve, inasának egyik megbízatást adott.

Az elhunyt ma délután akart Budapestre utazni a gyorsvonattal. *Sztójka* kának megmondta, hogy Pesten a Pannonia szállóban fog lakni és ott marad két napig. Ha időközben itt Aradon valami történnék, értesítsék őt budapesti lakásán.

Az inasnak lefekvés előtt azt mondta, hogy korán reggel küldjön ki a vonathoz egy kocsit, és hozza be az ispánját, a ki a kora reggeli vonattal érkezik Magyarádról. Mikor utasításait megadta, lefeküdt.

Reggel az inas ki is hajtatott a vonathoz, és aztán az ispánnal együtt az elhunyt lakására ment. Az inas benyitott a hálószobába úgy 8 óra után, hogy felköltse gazdáját. Egyenesen az ablakokhoz ment, hogy a csukott ablaktáblákat felnyissa. Mikor ez megtörtént, az ágy felé közeledett.

Az inasnak rögtön feltűnt gazdájának elváltozott arcszíne és az a körülmény, hogy szemüveg volt rajta, holott tudta, miszerint ha gazdája aludni tér, mindig leveszi szeméről az üveget. Az inas ekkor behívta az ispánt, aki odalépett az ágyhoz, megfogta az *Atzél* Péter kezét és aztán azt mondta:

— *Meghalt!* . . .

Az inas jajgatva szaladt ki a szobából és felszaladt a rendőrségre, a hol *Tisch* Mór dr. tb. főorvost találta. *Tisch* dr. rögtön elment *Atzél* lakására, és a hirtelen bekövetkezet halál okául *szívszélhűdést* konstatált.

A halál a körülményekből ítélve imádko-

zás közben érthette Atzél Pétert. Nagyon valóságos volt az öreg ur és sohasem mulasztotta sem az estéli, sem a reggeli imádságát.

Szent Antal volt a védnöke, s éjjeli szekrényén is volt a Szent Antal bronzba öntött szobrocskája, mellette pedig Szent Antal imádságos könyve feküdt. Abból olvasott az elhunyt életének legutolsó perceiben.

Winter Adolf dr. ügyvéd, aki *Wodianer* Albert br. ügyésze, azonnal sürgős táviratot intézett a hirtelen halálozásról a bárónéhoz, szül. *Atzél* Zsófiához, aki az öreg urnak nővére.

A hagyatéki leltár.

Mikor a halálesetnek a városházán híre ment, a hatóság részéről azonnal elmentek a Varjassy-utca 2. számú házba, ahol Atzél Péter meghalt, *Dániel* Kálmán közgyám, *Simon* Gábor árvaszéki tisztviselő, a rendőrség részéről *Kovács* Antal hadnagy és a család képviselőjében Winter Adolf dr. ügyvéd, mint báró *Wodianer* szül. *Atzél* Zsófia, az elhunyt nővérenek ügyésze.

A bizottság legelőször a szekrényeket pecsételte le. A szekrényekben talált irományokat és leveleket az elhunyt íróasztalába zárták és az íróasztal fiókjait szintén lepecsételték. Ugyanekkor felvették a hagyatéki leltárt is.

A városi közgyűlés részvéte.

Ma délutánra volt összehívva Aradváros törvényhatósági bizottsága. *Urbán* Iván főispán a közgyűlés megnyitása után emelkedett hangon a következőképen jelentette be a halálesetet a bizottsági tagoknak.

„Engedjék meg, tisztelt uraim, hogy meghatottságom mellett egy olyan szomorú és leverő körülményről értesítem önöket, mely mindannyiunknak mélyen elszomorít és mindnyájunknak őszintén átértzett bánatot okoz. Ez a körülmény Atzél Péternek, Aradváros egykori polgármesterének, Aradváros és megye főispánjának, majd Arad képviselőjének ma hirtelen és váratlanul bekövetkezett halála. Atzél Péter érdemeit elősorolni én gyenge vagyok, sokkal jobban tudják azt Önök, sokkal jobban érezték és most is élve-rik áldásos működésének gyümölcseit, sem-hogy én azt gyenge szavakkal ecsetelni tud-nám. Ezért lemondok arról, hogy az Atzél Péterben szenvedett veszteséget méltányoljam.

Indítványozom, hogy a törvényhatósági bizottság emlékezzék meg az Atzél Péter elhunytáról és ezt a jegyző-könyvbe is iktassa be; részvétét jegyzőkönyvi kivonatban közölje a gyászoló családdal; a törvényhatóság helyezzen koszorút az elhunyt ravatalára; a törvényhatósági bizottság a temetésen vegyen testületileg részt; adjon ki a törvényhatóság az esetről gyászjelentést; és végül mondja ki a közgyűlés, hogy a temetésre vonatkozó intézkedésekkel a tanács bizatik meg, mely a elhunyt családjával egyet-értőleg tegye meg intézkedéseit. A közgyűlés a ravat felállítására végett ajánlja fel a városháza előcsarnokát.

Ezt az indítványt a törvényhatóság szomorú helyesléssel fogadta el.

A részvét.

Arad városának minden körében általános részvétet keltett Atzél Péter elhunytja. Még a délelőtti folyamán felkereste az elhunyt számos barátja és jóismerőse a Varjassy-utca 2. szám alatti halottas házat. Táviratilag értesítették két nővérét báró *Wodianer* Albertné szül. *Atzél* Zsófiát és gróf *Szapáry* Béláné szül. *Atzél* Leonát. Az előbbi Ischiben, az utóbbi pedig Budapesten tartózkodik.

Wodianer báróné budapesti ügyvédje *Wagner* Géza dr. a délután folyamán táviratilag kérte fel Winter Adolf dr.-t, hogy a temetés iránt intézkedjék. *Szapáry* grófnéra a halálhír

oly megrendítő hatással volt, hogy a grófnét elővette egy görcsös idegroham, melynek következtében ágyba kellett feküdnie.

Itt Aradon több középületre fölhuzták a gyászlobogót. Aradváros törvényhatósága pedig az est folyamán a következő gyászjelentést adta ki:

Arad sz. kir. város törvényhatósági közönsége fájdalommal tudatja, hogy egykori polgármestere, főispánja és ez időszert törvényhatósági bizottságának tagja

Méltóságos

borosjenői Atzél Péter ur

a város fejlődését hathatósan előmozdító tevékeny életének 66-ik évében elhalálozott.

Legyen áldott emlékezte!

Arad, 1901. évi szeptember hó 11-én.

A ravatal.

A halottat a nagyatéki leltár felvétele után felöltöztették fekete díszmagyarba és az ágyba fektették. Délután a minorita atyák fölváltva imádkoztak az ágy lábánál elhelyezett térdeplőn.

Mikor Winter Adolf ügyvéd és *Sztojka* József, az elhunyt bizalmasa, megtudták a városi közgyűlés határozatát, rögtön értesítették a családot a közgyűlés határozatáról, hogy a város a városháza előcsarnokát a ravatal számára felajánlja. A család ezt szívesen elfogadta.

Este 9 órakor aztán kezdtek felállítani a ravatalt. Az előcsarnok oszlopaít és falait fekete drapériákkal vonták be és az előcsarnok közepére helyezték a szintén feketével bevont ravatalt. Tíz órakor hozták a halottat és elhelyezték a ravatalon, még nem készült el teljesen. A ravatal köré kandellábereket, fejéhez pedig feszületet állítottak. A kandellábereket nem gyújtották meg.

Atzél Péter a parlamentben.

Mikor az 1861-iki országgyűlést feloszlatták, nyomasztó pangás állott be az alkotmányos élet terén. *Deák* Ferenc válaszfelirata, a magyar politikai irodalom eme remekműve volt a vezérfonal, mely után derengeni kezdett egy jobb jövő reménye a nemzetnek a lel-ében.

Vége a király 1865. december 10-ére hivta össze az országgyűlést. Az ezt tudató leirat még foglalt magában egyes, az összmonarchiára vonatkozó célzásokat, de már annak szabadelvűbb szelleme azt a meggyőződést keltette a nemzetben, hogy szebb napoknak néz elöbe s hogy ez az országgyűlés hivatva lesz a nemzet és királya között az egyetértést helyre-állítani.

Az országban lázas izgatottság között indult meg a választási mozgalom. Hosszu idő óta először fujdogált szabadabb szellő a bérce hazában. Aradon is nagy hullámokat öltött a választási mozgalom. A választás november hó 18-ára tüzetett ki. Jelölt három is volt, mind megannyi egész ember: *Fábián* Gábor, városunk köztisztviselőben álló tudós polgára, *Atzél* Péter, az akkor még ifju, lánglelkű és áldozatkész gavallér és *Csemeghy* Károly, a később hírneves kodifikátor, akkorában az aradi ügyvédi kar egyik kitünősége. Mindhárom jelölt lelkes programot adott ki, mindenikben hangsúlyozva volt a jogfolytonosság elméleti alapján az alkotmány visszaállításának sürgős szükségessége.

Atzél pártjának *Andrényi* Károly, *Kornay* Károly és *Szvátek* István voltak a fő korifeusai. Az ifju Atzél 491 szavazatot kapott, *Fábián*

Gábor 876-ot és *Csemeghy* mindössze 276-ot. A győzelem tehát *Fábián* Gáboré lett.

Ez volt Atzél első szereplése a politikai pályán. A választás eredménye általános örömet keltett még az ellenpártokban is. Különben is az Atzél- és *Fábián*-pártok között az abszolút többség el nem érése esetére a leglovasabb formák között kötött fegyverbarátság állott fenn.

1869-ben, az akkori szenvedélyes és izgalmas aradi választásban Atzél Pétert újból a jelöltek közt találjuk. Már akkor polgármestere volt Aradnak, a Deák-párt óriási lelkesedéssel kiáltotta ki jelöltjének a népszerű embert. A balközép a szintén népszerű *Simonyi* Lajos bárót állította föl ellenjelöltül.

Mindkét jelölt mellett egyaránt hatalmas párt tömörült. A korteskedés az egész vonalon legnagyobb vehemenciával indult meg és heteken, hónapokon át izgalomban tartotta a várost. Apróbb összeütközések és korecsmái csepetések napi renden voltak, de nagyobb baj nem esett. A választási aktus március 11-én a legnagyobb rendben folyt le. Atzél Péter 1077. *Simonyi* 791. szavazatot nyert. Hajnali három óra után volt vége a nagy harcnak és Atzél a *Freyberger*-házban birt lakásáról százkra menő lelkes híve kísérete a főtéren a régi városháza előtt felállított választásisátorhoz, hol *Pullis* Konstantin választási elnök, az utolsó aradi városbíró adta át neki a mandátumot.

A két jelölt, mindenike valódi tyusa az igazi magyar gavallérnak, szoros barátsággal élt egymással s megesett, hogy míg a hívek az alsóvárosban véresre verték egymást a nagy alkotmányos küzdelem hevében, ők karófogva sétáltak a város utcáin. Ezen választáson vettek részt először a zsidók, mint emancipált polgárok, minek emlékére *Hirschmann* József akkori hitközségi elnök 200 frtot adományozott jótékony célokra.

Atzél Péter nem tartotta meg az országgyűlési ciklus végéig mandátumát, 1871-ben Aradvármegye és Aradváros főispánjává nevezetvén ki, a mandátumról leköszööt. Mandátumát *Chorin* Ferenc örökölte.

Náray Imre halála után, 1882-ben, az 1867-es alapon álló közjogi pártok ismét Atzél Pétert kiáltották ki képviselőjelöltül, még pedig *pártonkívüli programmal*. A november 11-én megtartott választáson Atzél Péter 735, ellenjelöltje, *Kövecz* Gábor pedig 401 szavazatot kapott.

Ehhez a választáshoz vér is fűződik. Mikor este felé *Hász* Sándor választási elnök az eredményt kihirdette, az eredménnyel elégtelen tömeg utcai botrányt provokált s az annak elfojtására odasielő *Popiel* huszárszázadost egy kővel úgy fején ütötte, hogy lováról leesett. A huszárság erre rohamlépésben kiürítette a főteret, miközben számos sebesülés történt. Ez volt az első választás Aradon, melyen vér folyt s a küldöttség, mely Atzél Péternek a mandátumot akkor átadta, szuronyok védelme alatt haladhatott csak az ujonnan megválasztott képviselő lakásáig.

Az országgyűlés mandátuma az 1884-ik évvel lejárván, a beköszöntő új év ismét élénk választási mozgalom közepette találja a várost. Atzél Péter nyílt levélben számolt be választóinak, mely alkalommal kijelenti, hogy pártonkívüli állását elhagyva, a mérsékelt ellenzékhez csatlakozik. A képviselő ezen állásfoglalása nem találkozott a választók tetszésével. Kitént, hogy *Apponyi* pártjának Aradon nem igen van talaja.

1885. július 14-én nagy izgalom közt indult meg a választás, mely azonban eredménytelenül végződött. Esti egyegyed 9 órakor *Tar-*

Tagányi választási elnök kihirdette, hogy *Falk Miksa* dr. 622, *Mülek Lajos* Jr. 515 és *Atzél Péter* mindössze 188 szavazatot kapott s így abszolút többség el nem érte, pótválasztás szükségére forog fenn.

A pótválasztás előtt a mérsékelt ellenzék *Mülek* mellé csatlakozott. A diadal azonban nehéz küzdelem után *Falké* lett, aki 691 szavazatot kapott a *Mülek* 651 szavazatával szemben.

Utóljára az 1892-ik téli választás alkalmával lépett fel *Atzél Péter*. Erdekes választás volt ez. A szabadelpárt újból *Falk Miksát* jelölte, a kinek népszerűségén már akkor a királyi tábla elvesztése miatt nagy csorba esett, a függetlenségek pedig hosszú tanácskozás után *Barabás Béla* dr.-t, ki csupán a zászló becsületéért lépett fel, mert már akkor biztosítva volt neki a gyomai kerület.

Igy állottak a pártok hat nappal a választás előtt, midőn január 23-án este *Sallay Béla* dr. lakásán egy értekezlet egész váratlanul *Atzél Pétert* jelölte nemzeti párti programmal, de az egész aradi ellenzék jelöltjeként. Ezt a jelölést január 25-én egy közös pártgyűlés szankcionálta. *Barabás* visszalépett s lázas agitáció indult meg *Atzél* érdekében, kinek Arad körüli nagy érdemeit méltányolva, rövid pár nap alatt erős pártja támadt, melyeknek zömét a függetlenségek képezték.

Az eredményt tudjuk: *Atzél Péter* 860 szavazatot kapott a *Falk Miksa* 771 szavazata ellenében. Ez a választás képezte az akkori választási hadjárat egyik legszenzációsabb eseményét, melyen tán a megboldogult nemzeti párti klubban csodálkoztak leginkább. E választásnál soha jobban be nem igazolódott az, hogy „inter duos litigantes tertius gaudet.” Volt akkor Aradon erős kormánypárt, eléggé szervezett függetlenségi párt is, de a nemzeti párt híveit ugyancsak lámpával kellett a városban keresni s mégis ez a párt vitte el a pálmát.

Atzél fenn a Házban főleg a földmivélségi tárca kerekébe eső kérdésekhez szólott hozzá. Nem tartozott az ugynevezett nagy kaliberű szónokok közé, de az érdekes, déleceg, szép öreg embert szívesen hallgatták még az ellenséges oldalakon is. Amint fülbaja mind jobban suyosodott, már csak a „haligató” képviselők közé tartozott egész addig, míg mandátuma le nem járt. Az 1896-iki választás alkalmával már nem is jelölték.

TANUGY.

(—) **Az aradi felsőbb leányiskola.** A város mai közgyűlésén a tárgysorozat egyik pontját képezte a *Somogyi Gyula* dr. által felállítandó felsőbb leányiskola tárgyában a vallás- és közoktatásügyi minisztertől leküldött leirat. A miniszter ebben megengedte, hogy Aradon egy magánjellegű felsőbb leányiskola első osztálya míg 1901—1902. tanévben megnyíljon, kikötötte azonban, hogy miután nyilvánossági joggal nem bír, a növendékek a mezőturi iskolában vizgázzanak. A tanács most azt a javaslatot terjesztette a közgyűlés elé, kérjék meg a minisztert, hogy ne a növendékek menjenek Mezőtúrra, hanem a mezőturi tanári kar jöjjön ide Aradra a növendékek vizsgájára. Ha ezt nem tenné meg a miniszter, abban az esetben kérjék meg a minisztert, hogy a növendékek a sokkal közelebb fekvő Temesvár felsőbb leányiskolájában vizgázhassanak. A közgyűlés elfogadta a tanács javaslatát.

(—) **Erzsébet királyné emléke.** *Déznán* az állami iskola épületén gyászobogó jelezte, felejthetetlen Erzsébet királynénak elhunytának évfordulóját. A tanulók vallás különbség nélkül megjelentek az iskolában, a hol *Varga Mária* tanítónő fejtegette a szomorú nap emlékeit.

Ez után a növendékek imát rebegtek az Eg urához a megboldogult királyné lelki üdvéért. Az ima után felolvastatott. Ő felsége, királyunknak ama szomorú időben „Népeimhez” kiadott gyász levele és egy Erzsébet királyné halálának évfordulójára írt, alkalmi költemény. Buzgó ima után erre a gyászünnepelel véget ért.

Képviselőjelölés Aradon.

(A szabadelpárt értekezlete.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 11.

Az aradvárosi szabadelpárt ma bontott hivatalosan zászlót *Salac Gyula* polgármester jelöltetése mellett. Nem a párt zöme még — ez a vasárnapi közgyűlésen fog megtörténni — hanem a végrehajtó bizottság és a nagyválasztmány, a melyek egyhangú lelkesedéssel határoztak a jelölés kérdésében s állapodtak meg *Salac* polgármester személyében. A párt intező bizottságának mai megállapodása s az a lelkes, emelkedett hangulat, mely az értekezleten megnyilatkozott, mind a legjobb előjel arra, hogy a párt törhetetlen erővel megy bele a választási küzdelembe s fényesen juttatja mandátumhoz a jelöltjét.

A tulajdonképeni jelölés vasárnap lesz. Küldöttségileg fogják oda meghívni *Salac Gyula* polgármestert, a ki, miután a jelölés elfogadása felől nyilatkozatát megteszi, nyomban megtartja programbeszédét, hogy tájékoztassa választóit, mily irányban óhajtja képviselni Arad intelligens lakosságát a parlamentben.

A szabadelpárt két értekezletéről az alábbi részletes tudósításunk szól:

Az aradvárosi szabadelpárt végrehajtó bizottsága ma délután 3 órakor a Millenium-venedéglő külön termében *Tagányi* István elnökle alatt gyűlést tartott. Elnök üdvözölte a szép számban megjelent tagokat s bejelentette, hogy *Hieronym* Károly mind a mai napig nem nyilatkozott a felől, elfogadja-e Aradon újból a jelöltetést. Kötelessége tudatni a bizottsággal, hogy habár *Hieronym* írásbeli értesítést nem is kapott, de szóval kijelentette ő előtte, hogy az aradi mandátumra és egyáltalán képviselőségre nem reflektál. Így állván a dolog, indítványozza, tegye magáévá a végrehajtó bizottság azon prozociót, hogy a párt *Hieronym* Károlynak Arad város irányában tanusított jóindulatáért s eddigi ténykedéseért fejezze ki köszönetét. (Helyeslés.)

Steinhardt Mór dr. hozzájárul az indítványhoz, de azon meggyőződésének ad kifejezést, hogy a párt csak egyszerűen száraz szavakkal nem teheti ad adta *Hieronym*it, annak a minisztériumnak egyik tagját, mely az egyházpolitikai törvényjavaslatok leglényegesebb intézkedéseit vitte keresztül. Indítványozza, vegye a párt jegyzőkönyvbe s tudassa *Hieronym*ivel is azon határozatát, hogy az aradvárosi szabadelpárt büszke arra, hogy egy országgyűlési ciklusban *Hieronym* képviselte az ő törhetetlen liberalizmusával, mely biztos paizs volt mindenkoron, ha a szabadelvűsöget támadás érte.

Az indítványt egyhangúlag elfogadták.

Tagányi István elnök azon kérdést veti fel kité kíván a végrehajtó bizottság a nagyválasztmánynak jelölésbe hozni, mert ebben a tárgyban a végrehajtó bizottságnak kell először megnyilatkoznia. (Egyhangú felkiáltások: *Éljen Salac Gyula!*)

Bing Vilmos meleg szavakban ajánlja *Salac Gyula* polgármester jelöltetését, akinek szabadelvűsége minden kétségen felül áll, akiről

tudjuk, hogy jó hazafi s aki a város érdekeit szem előtt fogja tartani mindenkoron. (Eljenzés.) Meg van győződve arról, hogy a jelenlevők egybehangzó véleményét tolmácsolja, a midőn *Salac Gyula* jelöltetését indványozza. (Helyeslés.)

Elnök kimondja, hogy a végrehajtó bizottság *Salac Gyula* jelöltetését mint egyhangú határozatot terjeszti be a nagyválasztmányhoz.

Végül *Tedeschi* Viktor indítványára abban állapodtak meg, hogy a párt közgyűlését, melyen a tulajdonképeni jelölés fog megtörténni, a legközelebbi vasárnap, délután 4 órakor tartják meg a *Fehér Kereszt* emeleti nagytermében.

A végrehajtó bizottság ülése után nyomban a nagyválasztmány tartott értekezletet, melyen helyeslően tudomásul vették az elnök bejelentéseit úgy a jelölt személyét, mint a közgyűlés egybehívását illetőleg.

A közgyűlésen be fogja terjeszteni *Tagányi* István elnök a végrehajtó bizottság s a nagyválasztmány megállapodásait. A mennyiben *Salac Gyula* jelöltetéséhez a közgyűlés is hozzájárul, küldöttségileg meghívják *Salac*ot a gyűlés színhelyére s felkérlik, mondja el programbeszédét. Ez nyomban a vasárnapi közgyűlés után, délután fél 5 órakor fog megtörténni.

A mai pártgyűléseken *Tagányi* István elnökle alatt jelen voltak: *Almási T. Pál*, *Avarfy Ferenc*, *Abrai Lajos*, *Bechnitz Abor*, *Berán Antal*, *Bing Vilmos*, *Brück Gyula* dr., *Bódi Bódog*, *Deutsch Bernát*, *Domány József*, *I. Deutsch Mór*, *Dobiaschi József*, *Fényes Dezső*, *Gaskó Béla*, *Glück Károly*, *Halmay Andor*, *Haslinger Ferenc*, *Hász Sándor*, *Institoris István* dr., *Kárász Emil*, *Kertay Ede*, *Kohn S. N.*, *Keller Izsó*, *Kovács Jenő*, *Kristyóry János*, *Korbuly József*, *Madarász József*, *Mandl Vilmos* dr., *Millig József*, *Moskovitz Izidor*, *Neuman Dániel*, *Neuman Adolf*, *Nachnebel Gyula*, ifj. *Nachnebel Odön*, *Nesnera Aladár*, *Probszt Mihály*, *Ring Géza*, *Rosenberg Sándor* dr., *Stauber József*, *Steinhardt Mór* dr., *Simay István*, *Szalay Károly*, *Szalay Károly* dr., *Szathmáry János*, *Szél Ernő*, *Székely Salamon*, *Szöllösi István*, *Tedeschi Viktor*, *Tenner Lajos*, *Tolnai János* dr., *Tisch Mór* dr., *Varjassy Arpád*, *Vajda István* dr., *Vas Gusztáv*, *Virágh Lajos*, *Vass Géza*, *Walder Gyula*, *Wallfisch Armin*.

A képviselőválasztási iratok másolatának kiadása.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, szeptember 11.

Az országgyűlési képviselőválasztásokról való biráskodásról szóló 1899: XV. törvény-cikk, az országgyűlés berekesztését követő napon egész terjedelmében életbe lép s így a belügyminiszter körrendeletet intézett a törvényhatóságokhoz, a törvények s illetőleg a törvény 163. és 167. szakaszainak a végrehajtása iránt.

A 163. §. mint, az általános választási jegyzőkönyv, a szavazatszedő küldöttségek jegyzőkönyvei, a szavazó-rovatainak, a választók névjegyzékének a törvényhatósági levéltárban őrzött példányairól — az alispánhoz vagy polgármesterhez előterjesztett kérelem esetén — másolatokat kell adni, még pedig nyolc nap alatt, bírság és fegyelmi felelősség terhe mellett.

A másolatok kiállításának módját, díjainak nagyságát a törvényhatóság első tisztviselője illetékes megállapítani, még pedig minél előbb készítenő és kihirdetendő szabályzatban.

Díjat lehet szedni a másolatért, hitelesítésért, illetőleg összegyűjtésért. A mennyiben a másolatot magánhasználatra kéri s hivatalos beadványul nem használják, bélyeg nem kell reá.

A törvény 167. §-a felsorolja a köztisztviselői állással összeférhetetlen ténykedéseket a választásnál.

Mindez azonban a miniszteri leirat szerint nem zárja ki, hogy a közhivatalok valamely politikai párt, bizottság vagy egyesület tagja legyen s a párt-értekezletekben, ennek a törvénynek a korlátai közt, részt vegyen és alkotmányos jogaival törvényszerűen éljen; a szavazati jogát is szabadon érvényesítheti.

A törvényhatóság tartozik a tisztviselőit szigorúan figyelmeztetni a törvény célzatára, a mi abban van, hogy a közhivatalnokok a választások és pártélet irányításától s az abban való vezető szerepléstől távol maradjanak.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) A városi árvaház igazgató választmánya a f. évi szeptember hó 12-én d. u. három órakor a városi árvaház tanácstermében ülést tart, melyre az igazgató-választmány t. tagjait ezután is tisztelettel meghívja az elnökség.

Pulszky Ágost meghalt.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, szeptember 11.

A magyar politikai és tudományos világot érzékeny veszteség érte a mai napon. Pulszky Ágost országgyűlési képviselő, egyetemi tanár ma a reggeli órákban Budapesten elhunyt.

Pulszky Ágost néhány nappal ezelőtt a szabadelvű pártkörben rosszul lett, úgy hogy kocsin kellett haza szállítani. Régi vese baja vette elő ismét, s állapota tegnap annyira súlyosra fordult hogy a betegágyhoz hívták Kéthly Károly és Müller Kálmán egyetemi orvos tanárokat. Az orvosok azonban már nem segíthettek s Pulszky ma reggel kiszenvedett.

Pulszky mint politikus előkelő szerepet vivott ki magának a képviselőházban s halála különösen a hadügyi bizottságot érinti súlyosan a melynek több ízben előadója volt.

A jogtudományi irodalom terén is hírnévre tett szert s több munkáját lefordították idegen nyelvre is.

A halottas háznál ma sokan kondoleáltak, köztük Tisza Kálmán és Hegedüs Sándor. Széll Kálmán miniszterelnök, táviratban fejezte ki részvételt.

Pulszky temetése pénteken délután három órakor lesz. Az elhunyt életrajzi adatai a következők:

Pulszky Ágost született Bécsben 1846-ban. Alsó és középiskolai tanulmányát Londonban és Fiumében, a jogot Budapesten végezte. A jog elvégzése után Nogradvármegye aljegyzője lett, majd pénzügyminiszteri fogalmazó ezután pedig az egyetemen a jogbölcselet rendes tanára lett.

Országgyűlési képviselőnek először a füleki kerület választotta meg, később a szécsényi és verbászi kerületet képviselte.

Kezdetben a Deák-pártnak volt tagja, azután csatlakozott a fuzióhoz.

A delegációnak 1889-ig állandó tagja volt s különösen mint hadügyi előadó szerepelt. A házban több bizottságnak volt tagja és előadója. Első nagyobb beszédét a honvédségi törvény megalkotásakor mondta s e beszédnek több párbaj lett az eredménye. Az önkéntesi intézmény meghonosításakor ő volt az első önkéntes.

A boszniai hadjáratban mint Szapáry László gróf parancs tisztje vett részt, kitüntetésül a főhadnagyi rangot és III. osztályú vaskorona rendet nyerte. — 1889. a szabadelvű párthoz ment át.

Később Eötvös Loránt báró vallás és közoktatásügy miniszter mellett államtitkár volt. Legutóbb a szászabányai kerületet képviselte s az összeült képviselőház feliratát ő szerkesztette. A jogtudományi irodalomát több nagy értékű munkával szaporította

Herceg Ferenc választói.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, szeptember 11.

A nagy sváb, mint a hogyan Herceg Ferencet bizalmas körben nevezik, már hónapok óta úgy érezhette magát, mint az a mesebeli alak, a kinek a láthatatlan köpenyegét hirtelen lerántják és egyszerre a maga prózai valóságában áll a néző előtt. Ez a láthatatlan köpeny az immunitás köpönyege, a melyet földieit, a szeretett verseci polgárok, ugyancsak igyekeztek lerántani róla. Ambár, hogy a fenti ha onlatnál maradjunk, a Herceg Ferenc eme köpönyege a próza s ha ezt levetné, hát akkor állana csak teljes poétikus nagyságában Herceg Ferenc előttünk.

Mert azt talán senki tőlünk tulzásnak venni nem fogja, hogy Hercegnek a képviselő-ség nem adott több díszet és értéket, de annál inkább diszére volt ő a képviselőháznak.

Elég az hozzá, hogy Versecen Seemayerpárt alakult, mint a hogyan azt a figyelmes olvasó észrevehette. Tetszik tudni, ki ez a Seemayer? Versec szabad királyi város podesztája. Hatalmas férfiu, a ki előtt mély reverenciával hódolnak hosszú évek óta Versec patriciusai és plebejusai.

Seemayer ur elérkezettnek látta az időt, hogy politikailag is szerepeljen és ne csak városi szabályrendeleteket alkosson, hanem országos törvényeket is hozzon.

A többit megcselekedte a párt: a Seemayerpárt.

— Ha csak képviselő akar lenni a Seemayer János, hát azt a szivességet megtehetjük.

Erre jó alkalom lesz: kiállítás rendezni Versecen és a Seemayerpárt csakugyan kiállítás rendez Versecen s erről még csak nem is értesítette Herceg Ferencet, a város képviselőjét, a ki azt a szivességet is megtette Versecnek, hogy ott született.

— No várjatok! — gondolta magában a nagy sváb. — Ha ti úgy, én is úgy!

És méltó bosszujában — némelyek ezt tulajdonosan nemes bosszúnak fogják tartani — megírta az „Ocskay brigadéros” és erről meg ő nem értesítette se a versecieket, se a hatalmas Seemayerpártot. Ez aztán valóságos aknamunka volt! Mert „Ocskay brigadéros” nemcsak Kártevő Sándorékat robbantotta fel, hanem Seemayerékat is.

A verseciek ugyanis így okoskodtak.

— A Herr von Seemayer csinál egy kiállítást, de csak „fog” s a „majdra” mi sem adunk semmit, de a Herr von Herceg az már megcsinálta az Ocskait és akkora dicsőséget szerzett nekünk, hogy egy év óta, a mig Mac Kinlejt hasba nem lötték, — még Buffalóban is Versecre irigykedtek.

— No hát akkor mi sem hagyjuk a Francit!!

Es nem is hagyták.

A Seemayerpárt által egybehívott jelölő gyűlésen — mint azt már az olvasó is tudja — a Herceg Ferencet kiállították ki újból képviselőjelöltnek, a kit így most már kénytelenek voltak abba a titokba is beavatni, hogy Versecen kiállítás készül.

Herceg Ferencet ez a bizalom annyira megalátozta, hogy megígérte, hogy a legköze-

lebbi drámájához Seemayer Jánost fogja társ-szerzőül felkérni.

Igy aztán szent lesz a béke. Denique Herceg Ferenc nem hiába Széllpárti, már ő is ért a paktáláshoz!

HIREK.

Meghívó.

Az aradvárosi szabadelvűpárt 1901 évi szept. 15-én vasárnap délután 4 órakor a „Fehér Kereszt” szálló nagytermében orsz. képviselőjelölés tárgyában nagygyűlést tart, mely a párt összes tagjait tisztelettel meghívja.

Arad, 1901 szept. 11.

Tagányi István, s. k.
pártelnök.

Szelle körözése a Rendőri Közlönyben.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 11.

Megirtuk, hogy Szelle József ellen az aradi törvényszék vizsgálóbírója körözolevelet bocsátott ki. Ez a köröző levél a hivalos Rendőri Közlöny mai számában jelent meg. Az érdekes köröző levél szövege szerint így hangzik:

b. d. 7201. Vagyonbukott Szelle József, volt aradi ügyvéd ellen, ki alaposan gyanúsítottatik, hogy a hitelezők megkárosítás céljából vagyonához tartozó értéktárgyakat elrejtett s őt cselekvőleg illető követeléseket eltitkolt, a vizsgálat csalárd bukás miatt elrendeltetett. Minthogy terhelt, akinek személyleírása alább közöltetik, a bűnvádi eljárás folyama alatt megszökött, felhivatnak az összes bírói és közigazgatási hatóságok, hogy terheltet tartóztassák le s a legközelebbi kir. járásbírói vagy kir. ügyészség fogházába szállítsák és erről az alulírott vizsgálóbíró értesítsék. Személyleírása: 51—52 éves, testalkata középerősségű, magassága 170—175 cm. homloka magas, haja világos gesztenyeszínű, őszes, szája rendes, arca hosszasan, orra hosszú, hegyes, arcszíné feltűnően sápadt, anyanyelve magyar. Különös ismertető jelei: egész feje kopasz, csak fülei mellett és tarkóján van kevés haj, rövidlátó, magával csipetűt hord, melyet csak olvasásnál használ. 7663—901. Arad 1901 szeptember 5. kir. tvszék.

Ha tehát Szelle Magyarországon van, letartóztatják, de a mennyiben tényleg a Rivierán üdülne, nem jöhet haza, mert a mint magyar földre lép, elfogják.

A Szelle butorait és könyveit nem árverették el. Délelőtt az egész könyvtárt megvették. A vevők közt legelőbb volt a tanár és ügyvéd. Azonkívül a könyvkereskedők is teljes számban részt vettek az árverésen. A könyvekért összesen 734 korona folyt be. Délután eladtak 1 tükröt, 4 garnitúrát, 2 faragványes ruhaszekrényt, 3 matt kétajtós szekrényt, 1 üveg ajtószekrényt; 2 hintaszéket, 1 mosdót, 1 ruhafogast, 1 szőnyeg divánt és 2 órát. A délutáni árverésen nagyszámu hölgyközönség is részt vett, mert azt hitték, hogy a zongorákat is eladják. A zongorák azonban csak holnap kerülnek sorra.

Három darab zongora kerül eladás alá. Egy Wiener Genossenschaft, egy Melkus és egy Alois Kudona-féle zongora. Az árverés holnap délután 2 órakor kezdődik ugyancsak a Farkas-féle ház udvarán. Délelőtt nem lesz árverés, mert Török Dénes végrehajtó elutazik.

Holnap adják el a Szelle új álló óráját, egy nagy kredencet, egy rézveretű trümmöt, mosdót tükörrel, selyem garnitúrákat, tükröket, függönyöket.

— **Két rendkívüli közgyűlés.** *Urbán Iván* Aradvármegye és Aradváros főispánja mindkét törvényhatóságot rendkívüli közgyűlésre hívja össze a jövő országgyűlés egybehívása tárgyában kelt királyi meghívólevél kihirdetése vegett.

A vármegye törvényhatósága e hó 17-én a városé e hó 14-én tartja meg rendkívüli közgyűlését.

— **Családi öröm Lónyai grófnál.** A cseh lapok azt írják, hogy *Lónyay Stefánia* grófnő örvendős családi esemény előtt áll. A grófi pár a legközelebbi napokban *Kaunitz* gróf látogatására utazik.

— **Coburg herceg a felvidéken.** *Fülöp Szász* Coburg-gothai herceg — mint rozsnói tudósítónk írja — ma érkezett gömörvármegyei birtokaira. A királyi fenség először Pohorellán fog időzni, fényes berendezésű kastélyában, azután Klatnára megy vadászatra. Coburg hercegnek Szepesmegyében vasgyára van, amelyet szintén meg fog tekinteni.

— **A szerb trónörökös.** Belgrádból távirják, hogy a montenegrói trónörökös legközelebb eljegyzi *Konstantinovic* kisasszonyt, ki jog szerint a szerb trón várományosa. Ha az eljegyzés megtörténik, akkor *Mirko* montenegrói herceget jelölik ki hivatalosan szerb trónörökösnek.

— **A kuriai bíraskodás.** A parlament be-rekesztése után, a mai napon léptek életbe a kuria bíraskodását szabályozó törvénycikkben foglalt s a választási visszaélések ellen irányuló összes rendelkezések. A kir. kurián e hó 17-én keddén délelőtt 10 órakor teljes ülés lesz, melynek tárgya: az országgyűlési képviselőválasztások feletti bíraskodásról szóló 1899. XV. t. c. 179. §-a értelmében, a tanácsok tagjainak megválasztása.

— **A kulturpalota tervei.** Az aradi ereklye-muzeum és kulturpalota tervpályázatai, melyeket már ismertettünk, holnaptól, vagyis *csütörtök* kezdve közszemlére lesznek kitéve az ipartestületi ház nagytermében. — A terveket díjtalanul lehet megtekinteni és pedig d. e. 10—12, délután 2—5 óra között.

— **Loubet ajándéka az orosz cárnénak.** A francia köztársaság elnöke hosszas tanácskozás után végre elhatározta, hogy az orosz cárnénak legközelebbi látogatása alkalmából mit ajándékoz a köztársaság nevében. Az ajándék tárgya e szerint egy hatalmas méretű asztaldisz lesz, a mely a sèvres-i majolika gyártmányok remeke, s a párisi világkiállításon már nagy föltűnést keltett. A mű tervezője *Leonard* ur, kinek több sèvres-i munkája már magas kitüntetésben részesült.

— **Közgyűlési vonat.** Az Acsev igazgatósága a következőket teszi közzé: Csanádvármegye e hó 17-én rendkívüli közgyűlést tart. Erre való tekintetből 1. sz. vonatunk e napon kivételesen *Aradról* fog indítani. Indul reggel 5 órakor.

— **A választókerületek reformja.** A *M. Szó* feltűnést keltő hírt közöl mai számában. Azt írja, hogy a belügyminiszteriumban egy reformtervezeten dolgoznak, mely szerint az eddigi választókerületek beosztása más lesz. Némly megyében kevesebb, másutt több lesz a kerület. Van olyan kerület, mely teljesen megszűnik. Ilyenek: Bereck, Abrudbánya, Besztercebánya, Csongrád, Erzsébetváros, Gyöngyös, Gyulafehérvár, Halas, Kézdivásárhely, Körmöcbánya, Oláh-falu, Pápa, Szepsi-Szent-György, Szamosújvár, Szék, Székelyudvarhely, Vizakna. Egyesíteni fogják Nagyszében, Miskolc, Brassó és Marosvásárhely I. és II. kerületeit.

Legtöbbet nyor a székes-főváros, amely az eddigi kilenc helyett huszonegy képviselőt küld az országgyűlésbe, Szeged pedig kettő helyett háromat. *Arad*, Hódmező-Vásárhely és Temesvár pedig egy helyett kettőt. Több, eddig önálló választókerületet ki fognak kerekíteni a környékében levő falvakkal, amelyeknek érdekei azonosak ugyanis a városéval. Miután a cenzus arányosításával rengeteg sok eddigi választó veszti el szavazati jogát, viszont csaknem kétszáz ezer kap szavazati jogot, a kerületek képe is egészen meg fog változni.

— **Az aradi Kossuth-szobor.** Az aradi Kossuth-szobor ügye iránt városszerte megélénkült az érdeklődés. Altalános a vélemény, hogy a gyűjtésnek tekintélyes arányokat kell öltenie, mert Arad városában csak olyan Kossuth-szobrot lehet fölállítani, mely valóban monumentális. A főváros után Aradot illeti meg első sorban a jogosultság, történelmi vonatkozásoknál fogva is, hogy Kossuth Lajosnak egy nagyszabású ércszobra hirdesse örök időknél át a kegyeletet, melylyel a vértanú városa adózik a nagy idők nagy alakjainak. Ugy értesülünk, hogy a szent ügy előbbrevitele dolgában, közéletünk vezetői is megteszik legközelebb a szükséges lépéseket.

— **Ugron-Rimler-ügy.** Mai számunkban megírtuk, hogy *Rimler* Gyula még a nyár folyamán történt hírlapi nyilatkozatok miatt *Ugron* Gábort provokáltatta. Miután *Ugron* jelenleg nincs a fővárosban, a segédek levélben teljesítették megbízatásukat. A levélre *Ugron*, *Bauer* Gábornak, *Rimler* egyik megbízottjának Székelyudvarhelyről a következő választ küldte:

Ma vettem levelét, melyben *Rimler* ur nevében elégtételt kér azon nyilatkozataimért melyeket júniusban tettem. Hetven nap mulva elégtételadásra *nem vagyok köteles*. *Rimler* nyilatkozataimra hírlapilag reflektált, tehát azokat ismerte, anélkül, hogy a maga idején elégtételt kérni azonnal kötelességének ismerte volna. *Ugron Gábor*.

— **A zsinagógából.** A zsinagóga előjárósága ezennel közhírré teszi, miszerint az új évi ünnepnapokon az esti istentisztelet úgy pénteken, mint szombaton 6 órakor, a reggeli istentisztelet pedig úgy szombaton, mint vasárnap reggeli 7 órakor veszi kezdetét.

— **A diákok szüreti vakációja.** Egy érdekes kérvény érkezett nemrég a tanácshoz. Az aradhegyaljai szőlőbirtokosok kérték a tanács és illetve a városi közgyűlés protekcióját arra nézve, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter az idén is, mint évekkor elelőtt, mikor még sok bor termett a hegyalján, adjon az aradi iskolák növendékeinek szüreti szünidőt. Ezt avval indokolják, hogy most már a Hegyalja ismét termő képes, be van ültetve, sok család kinn tartózkodik a Hegyalján s ezért az ifjuság részére tíz napi szünidőt kérnek. A tanács a kérvényt pártolólág terjesztette a közgyűlés elé, mely most már kérvényileg fogja kérni a minisztertől az aradi diákok számára a tíz napos szüreti vakációt.

— **A kulturpalota terveinek zsűrije.** A Kölcsey-egylet által építendő kulturpalota tervére a pályázat lejárt s a pályaművek megbirálására egy nyolctagú zsűrit kellett választani. Ebbe a zsűribé a város 4, a Kölcsey-egylet is négy tagot delegál. A város mai közgyűlése ebbe a zsűribé *Hegedűs* Lászlót, *Kotsis* Lajost, *Márk* Károlyt és *Virágh* Lajost választotta be.

— **Kelepcébe jutott pártvezér.** Sopron városá a dicsőség, hogy valami *Zsombor* Géza nevű fodrász ott társadalmi szerepléshez jutott. Lapot szerkeszt és vezére az ottani radikális pártnak, mely *Kassics* Péterrel áll szövetségben. A minap a vezér ur *Lajtafalun* egy nép-

gyűlésen beszédet tartott, a melyen a többi közt úgy nyilatkozott, hogy minék a három évi katonai szolgálat, mikor flaink két év alatt is megtanulhatnak — *futni*. *Zsombor* e nyilatkozatáról hivatalos jelentést tettek a kir. ügyészségnek, mely az ügyet a közös hadügyminiszter elé terjesztette. *Krieghammer* Ödön báró hadügyminiszter közbenjárására fölhatalmazást kapott a soproni kir. ügyészség a *bűnügyi eljárásnak* *Zsombor* Géza ellen a hadsereg megsértése miatt való megindítására. Az eljárás már folyamatban van.

— **Áthelyezett telekkönyvvezető.** A m. kir. igazságügyminiszter *Németh* Dezső lugosi kir. törvényszéki segédtelekkönyvvezetőt a *máriaradnai* kir. járásbíróshoz helyezte át.

— **Hajóavatás Triesztben.** *Triesztből* telegrafálják, hogy az *Árpád* osztrák-magyar csatahajót ma délelőtt a *Stabilimento Tecnico* Triesztino san-marcoi hajógyárában szerencsésen v.z. rebocsátották. *Spaun* báró tengernagy, a haditengerészet parancsnoka a következő beszédet intézte a hajó keresztanyjához, *Augusta* főhercegnőhöz:

Egy évvel ezelőtt ugyanezen a hajón vizrebocsátattott Ő felsége Habsburg nevű hajója, mint egy hatalmas, modern hadihajó-típus elsője. Ma amaz elsőhöz hasonlóan a második acélóriás, a hazai iparnak és hazai hajóépítészetnek ékesen szóló bizonyága, várja azt a szent pillanatot, hogy császári és királyi fenséged fenséges kezétől megkeresztelve elemébe menjen. Engedje meg fenséged, hogy haditengerészetünk nevében legtisztellettjelesebb köszönetemet fejezzem ki azért, hogy kegyesen elfogadta a keresztanya tisztét, a mivel Ő felsége hajórája iránt való legkegyelmesebb érdeklődését méltóztattott bebizonyítani. Vajha a fenséges keresztanya által végzett keresztelés szerencsét és áldást hozna erre a hajóra. Es most kérem fenségedet, kegyeskedjék a keresztelés aktusát végrehajtani.

Augusta főhercegnő erre ezt válaszolta:

Rendkívüli örömemre szolgál, hogy ez új, büszke hajó keresztanyjának megtisztelő tisztét elvállalhatom és Ő felsége derék haditengerésze iránt való legmelegebb rokonszenvevről bizonyosságot tehetek. Hazai gyárban épült hajó, amelynek építésére jogosan büszkék lehetünk, meg most rendeltetése útjára. A midőn ezt a hatalmas hajót átadjuk elemének, minden tengerjáró különös oltalmába ajánljuk. Történelmi név az, amelyet ez az acélóriás viselni fog. *Árpád* Almos fia, a magyaroknak az első évezredben szabadon választott első fejedelme, *Árpád*, Szent Istvánnak, Magyarország nagy királyának őse, — hozzon neved szerencsét ennek a hajónak viharban és harcban, mindennemű vállalkozásban. Válgék be dicsőségesen e szép mű, amelyet emberkezek szorgalommal és gondnal alkotnak hazánk szolgálatára, ha majd szükség lesz rá, hogy monarkiainkat és jogait megvédje. Adja Isten, hogy úgy legyen!

E szavaknál a főhercegnő megnyomta a villamosgombot és a pezsgőpalack összetört a hajó orrán, a mely erre az *Árpád* nevet kapta a keresztanyától. Azután a főhercegnő még egyszer megnyomta a gombot és mialatt a hajó a nagy számú közönség örömrivalgása között méltóságosan tovasiklott, azt mondta:

— Szállj le a tenger hullámaiba, új elembe, harctársaid vastorkaitól üdvözölve!

Ezzel véget ért az ünnep, a melyen *József* Ágost főherceg és *Lipót* bajor herceg is jelen volt.

— **Hivatalból elmozdított szenátorok.** Helsingforsból távirják, hogy a császár parancsára *Ramsay*, *Homen*, *Heikel* és *Numelini* szenátorokat hivatalukból elmozdították, mert ellene voltak, hogy az új véderő törvényről szóló manifestumot a nyilvánosságra hozzák.

— **Az új női divat.** Párisból írják, hogy a télen az *empír* divat lesz az uralkodó. Eddig csak egyes balokon, vagy estélyeken volt elvéve egy-egy *empír* ruha látható, most azonban az utcai ruhákat

mind ilyen szabás szerint készítik, s ezzel egy másik célt is elérek: a fűzők száműzetését.

— **Az anarchisták listája.** A „New-York-Times” írja, hogy *Bresciné*, az olasz királygyilkosnál annak idején egy listát találtak, a melyen hat név volt fölírva. Az első *Erzsébet* királyné, a második *Umberto* és az utolsó *Mac-Kinley*. Az olasz hatóság erről a washingtoni titkos rendőrséget értesítette. *Hanna* szenátor ekkor arra kérte az elnököt, hogy tartson állandóan testőrséget maga körül, *Mac-Kinley* azonban ezt nevetve elutasította.

— **Eljegyzés.** *Bónai* Henrik brassói kereskedő ma tartotta eljegyzését *Róth* Henrik butyinyi kereskedő leányával, *Rezsín* kisasszonnyal.

— **Egy város ezeréves jubileuma.** *Brizen* városa jövő hó folyamán ünnepli fennállásának ezredik évfordulóját. A városi tanács tegnapi ülésén elhatározta, hogy ez alkalomból történelmi felvonulást rendez.

— **A jelölt vallása.** Egy dalköltőnk, aki a népies nótákat expenznótákkal cserélte fel, amióta megnyitotta az irodáját, föllépett képviselőjelöltnek egy alföldi kerületben. Az első községben, ahol tulnyomóan katolikusok voltak a hallgatói, előbb áhitatosan keresztet vetett, mielőtt belékezdett volna a beszédébe, amiből a szavazók meggyőződhetnek, hogy az ő jelöltjük igazán istenfélő, jámbor keresztény ember. A második faluban már kálomisták közé jutott, ezért tehát a zoltárokat szötte minduntalan a beszédébe, a hallgatók nem kis gyönyörűségére. Már az ilyen hitbuzgó kálomista ember igazán megérdemli, hogy rászavazzanak. De a harmadik faluban a véletlen úgy hozta, hogy csupa zsidó szavazók közé került. Hanem azért itt sem jött zavarba. Nagy titokban megsugta nekiök, hogy ő voltaképpen — mi tagadás — buzgó zsidó. Az egyik bátyja sakter, a másik rabbinus és ő maga is annak készült. A szavazók roppantul örvendeznek a fölfedezésnek és az általános meghatottságban így szólott az egyik:

— Meg akarjuk mutatni, hogy mennyire ragaszkodunk a mi jelöltünkhez, ezért tehát én magam fölajánlok a zsinagogánkban a jelölt urnak egy diszülést — hosszunapra. Hadd imádkozzék közöttünk a választás sikereért.

A másik szavazó egy disz-imádkozó-ruhát ajándékozott neki. Sőt a harmadik egy diszszegfűszeges-birsalmát ajánlott föl, amit szagolgasson, amíg a törvénytábla huszonnégy órát átböjtöli.

— **Külföldi szőlő behozatala.** Minthogy az utóbbi időben a földmívelésügyi miniszter azt tapasztalta, hogy sokan hozatnak étkezésre való szőlő címén, öt kilós csomagokban külföldi szőlőt, de azt itthon mustáá préselik, — fölhívta az összes törvényhatóságokat, hogy a bor készítésre mint szőlőt, a nemzetközi fillokszéra-egyezmény értelmében, csak öt hektoliteres és tisztított hordóban, csömöszölve engedjék behozni. Azok ellen pedig, akik az említett visszaélést követik el, indítsák meg az 1883. XXVII. értelmében a kihágási eljárást.

— **Megostromolt vámház.** *Moys* Dezső cs. és kir. őrnagy a kis-szent-miklósi tüzerütegosztály parancsnoka az alábbi sorok közlésére kért fel bennünket:

F. évi szeptember hó 9-én az „Aradi Híradó” 39. számában Hírek rovatában „Megostromolt vámház” cím alatt, egy közlemény jelent meg, melyben tüzerütszék lesznek említve. Minthogy ezen időben a lovas ütlegosztály lögyakorlatokon Lippán tartózkodott, s csak vasárnap, szeptember 8-án délben vonult be a kis-szent-miklósi laktanyába, magától értetődik, hogy a tisztek szombatra virradó éjjel nem lehettek Aradon, s így a fönnt említett cikk tévedésen alapszik. *Moys* Dezső, őrnagy.

— **Leányok ne válogasstok.** Ez a kis pikáns történet a valogatós leányoknak szól. *Jovanovics* Sándor tavaly még a belgrádi főlebbviteli törvényszék elnöke volt és a leányába beleszere-

tett az egyik bírāja. A pár éppen összeillőnek látszott és a szülők már jegyeseknek is tekintették őket. De hát Szerbiában nagyon könnyen fordulnak az állapotok. Jött egy politikai hullám és feldobta *Joanovicsot* a miniszterelnöki székbe. A helyzet tehát alaposan megváltozott. A miniszterelnök leánya úgy gondolkodott, hogy ő nem köteles lebonyolítani azt a szerelmi ügyeletet, amit még akkor kötött, amikor csak a törvényszéki elnök leánya volt. Ezt kereken tudtudára is adta avőlegénynek, aki etől kezdve el is maradt a háztól, magában átkozva a politikai konjunkturákat, amelyik ime az ő egyszerű szerelmi regényébe belé avatkoztak. Igen ám, de Szerbiában épp oly könnyen szűnik meg valaki miniszterelnök lenni, mint amily könnyen azzá válik. *Jovanovicsot* egy szép napon a már fönnebb említett politikai hullám úgy lesodorta a miniszterelnöki polcra, mintha sohsem lett volna ott. Más országban még volt miniszterelnöknek lenni sem utolsó állapot, de Szerbiában nagyon is sokan vannak a volt miniszterelnökök. Most már jó lett volna a bíró vőlegénynek, de persze most már ő nem akart hallani a viszony fölfriessítéséről. A bánatos apa *Buzásra* vitte a leányát abban a reményben, hogy az előkelő fürdőzők között majd csak akad másik vőlegény-jelölt. Akadt is. A leány a szezon végén megismerkedett egy cirkuszdirektorral és megszökött vele. Most hát igazán nem válogatott. Tanult a saját kárán.

— **Halalozás.** *Novotny* Lajos és neje szül. *Csobán* Antónia a maguk, úgy rokonaik nevében is fájdalomtelt szívvvel tudatják forrón szeretett és felejtethetlen jó leányuk, *Novotny Margitnak*, f. é. szeptember hó 10-én d. u. 1/2, 5 órákor, életének 17-ik évében, hosszas szenvedés után történt jobblétre szenderültét. A boldogult drága halott földi maradványai f. é. szeptember hó 12-én d. u. 8 órákor fognak *Alsó Molnár-utca* 15. számú házból a róm. kath. szertartás szerint beszenteltetni és a felső temetőben lévő sirkertben örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szt. mise áldozat a boldogultnak lelki üdvéért f. é. szeptember hó 18-án, d. e. 10 órákor fog a főt. *Minorita-atyák* templomában az egek Úrának bemutatni. Béke poraira!

— **Vasuton felejtett gyermek.** *Wisotschan* Prága melletti községben a vonatról kiszállt egy asszony s befelé indult a városba, mikor egyszerre csak észre veszi, hogy kis gyermekét a kupében felejtette. Mire visszaszaladt az állomásra, a vonat már messze járt s így a gondos anya kénytelen volt a következő állomásra táviratozni, hogy vegyék le a vonaton felejtett gyermekét s tartsák ott addig, míg ő a következő vonattal érte érkezik.

— **A ménesi postahivatal.** A nagyváradi m. kir. posta- és táviráda-igazgatóság közhírré teszi, hogy az Arad vármegyei Ménés községben, „*Ménés Arad v. m.*” elnevezéssel, 901. évi szeptember hó 11-én postamesteri kezelésben teljes fel- és leadó szolgálattal működő postahivatal lép életbe. Ezen postahivatal postai összeköttetését a gyoroki pályaudvarra naponként háromszor közlekedő egyfogatu kocsi-küldöncz járatok útján a budapest-gyulafehérvári mintkét irányu, 5 és 6 számú mozgópostákkal fogja kapni. A postahivatal a postatakarékpénztár közvetítő hivatala gyanánt is fog működni. A postahivatal kézbesítő kerületébe *Ménés* és *Kladova* községek és *Kladova puszta* osztattak oe.

— **A legújabb narkózis.** A chloroformmal és aetherrel való általános érzéstelenítés még mindig sok veszedelemmel jár s alkalmazásától még mindig tartózkodnak az orvosok, ha csak tehetik. A helyi érzéstelenítés azonban napról-napra jobban fejlődik; a *Schleich*-féle érzéstelenítéssel már több óráig tartó hasoperációkat is végeznek igen jó eredménnyel. de ennek az eljárásnak is megvannak azért a

maga kellemetlen következményei. Dr. *Schneiderlin* tanár most egy olyan érzéstelenítő módot talált fel, amelynek — a freiburgi sebészeti klinika tapasztalatai szerint — semmiféle kellemetlen következménye nincsen. Az egész módszer abból áll, hogy az operáció előtt egy órával scopolaminum hydrobromicum és morphium oldatát fecskendezik a bőr alá. A scopolamin a scopolia atropoides gyökeréből készített alkaloid, amelyet már régóta használnak az elmeorvosok a dühöngő örültek csillapítására. A befecskendezés alkalmával a scopolaminból csak négytized milligrammot használnak. Ha erre a befecskendezésre sem áll be teljes érzéketlenség, úgy néhány csöpp chloroform mindjárt segít a bajon, s ez esetben a chloroformnak már nincs semmi rossz következménye.

— **Az eső és hó.** *Máramaros-Szigetről* írják: *Papfalván*, a vissói járásban, a *Bratyilla* havas alatt néhány nap előtt óriási vihar volt. A villám hétszer beütött a kiálló sziklába. Egy marhacsordából a villám hetett agyonsújtott. Másnap olyan hideg lett, hogy a havast hó lepte el.

— **A szerpentintáncosnő gyémántgyűrűje.** *Lissi* berlini szerpentintáncosnő mult március hóban együtt vacsorált egyik lovagjával valamelyik előkelő vendéglőben. Ott találkozott barátjánéval, *Annievel* is, a kinek elpanaszolta, hogy a gróf még „nem nyilatkozott” s azért kénytelen egy kis csalással könnyíteni a lovagja pénztárcáján. Azt mondta a grófnak, hogy éppen most vesztette el 500 márkás gyémántgyűrűjét s ezt oly természetes könyekkel csinálta, hogy a gróf átnyújtotta neki az 500 márkát. Szerencsétlenségére azonban később összeveszett *Annievel* s ez bosszúból feljelentette a táncosnőt család miatt. Az ügyész két hónapi fogságot indítványozott, a védő azonban nagy ékesszólással fejtegette, hogy bár itt a csalásnak minden kelléke meg van, még sem követett el csalást a szerpentintáncosnő, mert tényleg a gróf nincs megkárosítva. Magától értetődik, hogy egy gavallér fölszólítás nélkül is megajándékozta a hölgyét s tizet tesz egy ellen, hogy a gróf tudta, hogy az elveszett gyűrűről való história nem igaz, de nagyon megörült neki, mert alkalma nyílt delikát formában ajándékozni meg a táncosnőt. Kihallgatták a gróft is, a ki bevallotta, hogy az a költött história éppen nem esett neki zokon. Sőt... Ennek folytán *Lissi* kisasszonyt fölmentették, a ki megkönnyebbülve táncolt ki a teremből.

— **Titokzatos vén asszony.** Londonban tegnap a rendőrség egy öreg asszonyt kísért be föltűnő viselkedése miatt. A rendőrségnél kiderült, hogy a nő nem ép elméjű. Mielőtt a tébolydába szállították volna, átkutatták az öreg asszony zsebeit s nagy meglepetésére a rendőrségnek a következő dolgokat találták bennük: 160 márk készpénzt, egy 20.000 márk értékű gyémánt tüt, azonkívül egy gyémánt diadémost, egy arany lánczot, egy smaragd köves tüt és egy nagy csomó értékpapírt. Az összes értékek 156.700 márkát képviselnek. Hogy voltaképen kicsoda az illető nő, azt nem tudják megállapítani.

— **Villanyos nyitó-készülék.** A bécsi központi tüzoltóság udvarán néhány nap óta egy új készülék van, mely hivatott volna arra, hogy tüzveszély esetén egy épület összes ajtóit egyszerre kinyissa. A készüléknek, mely *Dyavakhoff* herceg tervei szerint készült, különösen a színházak égésénél volna nagy szerepe. A villanyos árammal összekötött nyitó-készülék egy perc alatt működésbe hozható, amire egy gépezet a tolózárat kibuzza és egy rugó az ajtót kilöki. Ugyanakkor a kigyuladó vörös lámpa a kijárat hollétét is jelzi.

— **Táncitanítás megkezdése.** Van szerencsém addig is, míg október hóban a beiratásokat meg-

kezdem, — amit e kelő időben közhírré fogok tenni — az érdeklődő szülőket már most értesíteni, hogy a táncitanást november hóban kezdem meg. Elvállalom a tanítást kivanatra úgy intézetekben, mint magán kolonneokban, valamint egyesek tanítását is. *Szathmáry Etelka* okleveles táncitanító (Salac Gyula-utca 4. sz.)

— **Ujtás! Honisch L. István** cs. és kir. főner. udvari fényképész művészeti académiái tag műtermében Szabadság-tér 16., (Dománypalota.) Telefon 358. Minden vásár- és ünnepnapon eszközölt felvételekről 6 drb. vizit fénykép 4 korona, 6 drb. kabinet fénykép 10 korona. A kabinet kép lehet: menyasszonyi, családi vagy bármilyen csoport felvételtől is. Művészies és pontos kivitel szigorúan be lesz tartva. A n. é. közönség szives figyelmét felhívjuk ezen ujtásra.

— **Ki az, a ki nem érdeklődik** aziránt, hogy hol vásárolhat olcsón és jól. Ilyen ember nem hiszünk, hogy találkoznék, mert mindenkire egyaránt fontos az, hogy a legalmasabb bevárlási forrást ismerje, melyhez minden időben teljes bizalommal fordulhasson. Városunkban és vidékünkön kitűnő hírből áll Porter Vilmos nagy áruhaza, Aradon, a Szabadság-téren, a Vaskapu épületében. A közönség ismeri azt az üzletet, mint olyant, melynek szoliditására, lelkiismeretes eljárására már régóta előnyösen meggyőződött. A rendkívüli és választék lehetővé teszi a bevásárlóknak, hogy teljesen izlésük és kívánságuk szerint vegyenek és a mellett olyan rendkívül olcsón, hogy idegenek és helybeliek csak saját érdekükben járnak el, ha bevásárlásaikat a nagy áruházban eszközlik. Felvannak ott halmozva a legváltozóbó női és férfi szükségleti dolgok, női és férfi divatoikkak, háztartási dolgok, alkalmi ajándékok, sport és szezon cikkek, bőrárak, utazási szükségletek, játékszerek és sok-sok ezer egyenkint fel nem sorolható tárgy bőségesen olcsó árak mellett.

— **T. Üzletfeleink** szives tudomására hozzuk, hogy *Révész* Nándor könyv- és papirkereskedő urat (Szabadság-tér 20. szám. Telefon 265 sz.) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

Az aradi tornaegyesület.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 11.

Az aradi torna-egyesület választmánya folyó hó 10-ikén este 8 órakor tartotta meg rendes havi gyűlését, melyen dr. *Steinitzer Pál* alelnök elnökléte alatt jelen voltak: *Szél Ernő*, *Reisinger Ferenc dr.*, *Bródy József*, *Szántó Mihály*, *Szekely Károly*, *Körmives József*, *Lámzer János* és *Nagy Sándor*.

Dr. *Steinitzer Pál* alelnök, miután bejelentette a választmánynak, hogy az elnök hivatalos elfoglaltsága miatt akadályozva van a gyűlés vezetésében, örömmel üdvözölte a torna-évad megnyitása alkalmával először egybegyűlt választmányi tagokat, mert azt jelentheti, hogy az első tornaórán 20 tornász vett részt a gyakorlatokban, ami arra nyújt kilátást, hogy a tornázás, vivás és játék férfias sportja újra feléledül, s az aradi tornaegyesület régi jó hírnévéhez méltóan találkozó központja lesz Arad város intelligens és sportkedvelő polgárságának és fiatalágának.

Egyben jelentette, hogy május hó 2-ika óta azért nem volt rendes választmányi gyűlés, mivel az egyesület titkárát és művezetőjét neje elhunytával fájdalmas csapás érte és ki ennek következtében maga is súlyosan megbetegedett. A szomorú eset alkalmával a választmány rendkívüli ülést tartott, melyen a gyászszereponatkozó intézkedéseket hozott. Nem akarja alelnök a még be sem hegédit sebeket újból felszaggatni, éppen azért kérte, hogy ezen rendkívüli gyűlés jegyzőkönyvét tekintse a választmány felolvasottnak.

Nagy Sándor titkár-művezető előszóval is hála köszönetét nyilvánította a választmánynak az öt ért gyászos eset alkalmával tanusított igaz részvétért, s hogy mély haláljáról tanuskodó érzelmei megörökíttessenek, köszönetét írásba foglalva, átnyújtotta dr. *Steinitzer Pál* alelnöknek, ki azt felolvastván, a levéltárba elhelyezte.

Ezután új működő tagokul fővették: *Odry Attila*, *Krón Ede*, *Reisz Jenő*, *Simó Károly*

dr. *Clamm Nándor*, *Szántos Andor*, *Miklóssy István*, *Farkas Ignác*, *Weisz Hugó*, *Lukácsy Miklós*, *Faragó Márkus dr.*, *Tabakovics György dr.*, *Fischer Jenő*, *Matusik Márton* és *Weisz Mór*. *Körmives József* pénztárnok terjesztette elő jelentését, mely szerint maradvány május haváról 885441 kor. befolyt májusban 148, júniusban 188, júliusban 350, augusztusban 350 korona. Tőkésített kamatok 1804 kor. összesen befolyt: 990004 korona. Kiadás a négy hónapban 54756 korona. Maradvány: 935289 korona. Pénztárnok jelentését a választmány tudomásul vette *Nagy Sándor* titkár-művezető tett ezután jelentést a torna- és játékorák látogatásáról, mely szerint májusban tartott összesen: 13 tornaóra, részt vett e 13 órában összesen: 184 tornász; egy órára esik középszámmal: 14. Júniusban tartott összesen: 12 tornaóra, részt vett e 12 órában 138 tornász, egy órára esik középszámmal: 11 tornász. Májusban tartott összesen: 12 játékorák, részt vett e 12 órában összesen: 130 játékos, egy órára esik középszámmal: 10. Június havában tartott 11 játékorák, részt vett e 11 órában 98 játékos, egy órára esik középszámmal: 8 játékos. A választmány ezen jelentést is tudomásul vette.

Tárgyalás alá került ezután *Nagy Sándor* titkár-művezető kérvénye, melyben megrendült egészségének helyreállítása végett félévi szabadságot készsége megadta s 1901. évi szeptember hó 1-től 1902. évi március 1-ig *Matusik Márton* polgári iskolai tornatanárt kérte fel helyettes művezetőül, ki azt készsége el is fogadta. Ezzel kapcsolatban kimondta a választmány, hogy 1902. március 1-ig a tornaórák kedden, csütörtökön és szombaton este 6—8 óráig fognak megtartani. Végül a beérkezett ügyiratok felolvasásával és a folyó ügyek elintézésével a gyűlés véget ért.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Esküdtszéki tárgyalás** pofonnal. Marburgban tegnap szokatlan jelene akasztotta meg az esküdtszék tanácskozását. *Koschir Agnes*, a kit mérgezéssel vádoltak az esküdtszék előtt az egyik tanut, mert ellene vallott, úgy arcul vágta, hogy összeesett. A törvényszéki elnök a tárgyalást erre felfüggesztette s a vádlottat három napi, böjttel szigorított fogságra ítélte. Az esküdtszék a vádlottat a mérgezésben bűnösnek nyilvánította s tíz évi börtönrre ítélte.

NAPIREND.

Szeptember 12. Csütörtök. Róm. kath. naptár: Guidó. — Protestáns naptár: Guidó. — Görög-keleti naptár (aug. 30.): Sándor püspök. — A nap két 5 óra 18 perckor, nyugszik 6 óra — perckor. — A hold két 4 óra 48 perckor, nyugszik 5 óra 27 perckor.

Időjárás. Légnymás reggel 7 órakor 7646 milliméter, délután 2 órakor 7835 milliméter. — Hőmérsék reggel 7 órakor C° + 11.3, délután 2 órakor C° + 17.6. — Szél iránya és ereje reggel 7 órakor DK 2, délután 2 órakor DN. 3. — Felhőzet reggel 7 órakor féliborult, délután 2 órakor félborult. — Csapadék az utóbbi 24 órában 0 milliméter.

Időjelés. A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Hűvös, nyugaton, sok helyütt csapadék. Szabadságsarok emléktárgyak országos muzeuma (színház-épület 1-ső emelet.) Nyitva van mindennap délelőtt 5 óratól délután 6 óráig. Belépti-díj: Hétköznapokon 40 fillér, vasárnap 20 fillér.

Kölcsey-könyvtár. Nyitva van vásár- és ünnepnapokat kivéve, mindennap 11 1/2—12 1/2 óráig. Helyiség: Breklye-muzeum helyisége melletti ülésterem.

Szeptember 14. Aradváros törvényhatósági bizottságának rendkívüli közgyűlése délután 4 órakor.

Szeptember 15. Az aradvárosi szabadelvűpárt nagygyűlése délután 4 órakor. (Fehér Kereszt.) — Jegyzőválasztás Glogovácson.

Szeptember 17. Aradmegye törvényhatósági bizottságának rendkívüli közgyűlése délelőtt 10 órakor.

Szeptember 18. Világos hegyközség közgyűlése délelőtt 9 órakor.

Szeptember 21. Az aradi iparosifjak besorozottak egy részének táncvigalma (Vass-étterme.)

Szeptember 25. Körjegyzőválasztás Dézsnán.

KÖZGAZDASÁG ES KÖZLEKEDES.

S z e s z ű z i e t.

— Szeptember 11. —

Mai jegyzéseink: Készárú nagyban nyers szesz 115 korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100 liter 0/0. beletérve 70 korona fogyasztási adót. Száritott moslék: 12-80—13— korona mmásanként.

Budapesti árú- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, szeptember 11.

Déltőzsde. A buzakínlat mérsékelt, vételkedv javult. Kedvező irányzat mellett 24.000 métermássa került forgalomba, változatlanul tartott árakon. Egyéb gabonanevek változatlanok. Időjárás borús.

Zárul 12 órakor:

Buza októberre	7.85—7.86
Buza 1902. áprillisa	8.29—8.50
Rozs októberre	6.69—6.70
Rozs 1902. áprillisa	6.95—6.96
Zab októberre	6.57—6.58
Zab 1902. áprillisa	6.97—6.98
Tengeri szeptemberre	5.11—5.13
Tengeri 1902. májusra	5.12—5.13

Zárul 3 órakor:

Buza októberre	7.89—7.90
Buza 1902. áprillisa	8.33—8.34
Rozs októberre	6.72—6.73
Rozs 1902. áprillisa	—
Zab októberre	6.60—6.61
Zab 1902. áprillisa	6.98—6.99
Tengeri szeptemberre	5.16—5.17
Tengeri 1902. májusra	—

Zárul 5 órakor:

Oszták hitelrészvény	621.75	korona
Magyar hitelrészvény	650.—	
Leszámlolóbank részvény	413.—	
Rima-Murányi vasmű részvény	424.—	
Oszták-magyar államvasuti részvény	622.50	
Közuti vasut	561.—	
Városi villamos vasut részvény	281.—	

Hivatalos árfolyamok

a budapesti árú- és értéktőzsdén.

Budapest, szeptember 11.

Magyar aranyárjádék 40/0	118.00
Magyar koronaárjádék 40/0	92.60
Magyar arany 41/10/0	121.75
Magyar ezüst 41/10/0	100.40
Magyar keleti vasut	119.—
Magyar földtehermentesítési kötvény	92.25
Magyar italmegváltási kötvény	99.75
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	93.50
Magyar nyeregménysorsjegy kölcsön	176.—
Tiszszabályozási és szegedi kölcsön	146.50
Oszták papírjárjádék	98.15
Oszták járjádék ezüst	98.10
Oszták járjádék arany	118.90
Koronaárjádék	95.30
1860-iki államsorsjegyek	140.—
Oszták magyar bankrészvény	1650.—
Magyar hitelbank részvény	632.—

C S A R N O K.

Josette.

Az Aradi Közlöny-nek franciából fordította:

Yvonne.

[4]

(Polytatis.)

A beszélgetés annyiba maradt és Marius izgatottan tért vissza Talloiresba. Amikor ismét Balmettes-be ment, Lettra ur szemrehányásokat tett neki, hogy oly ritkán látogatja meg.

— Apropos — szolt — és a pásztorleánya arról nem beszél többé? Pedig azt állítják, hogy gyakran látták Önt a nanteti uton.

— Igen többször voltam a kunyhóban.

— Es erről nekem egy szót sem szolt! Di-

antre! Tudja-e hogy ez mit jelent?

— Nem.

— Azt, hogy belészeretett Josette-be.

Marius más tárgyra terelé a beszélgetést, de hazatérve, vizsgálni kezdte önmagát és utóbb bevallá önmagának, hogy Lettra-nak igaza van. — Szerelmes volnék e kis parasztleányba? gondolá, lássuk csak, komoly-e ez a dolog és hova fog ez vezetni? . . . Elcsábítsam . . .

A leány tisztességes és ilyen alávalóságra nem vagyok képes, bármily romlott legyek is . . .

Vegyem hát feleségül? . . . Minő ostoba-

ság! . . . Volt rá eset, hogy királyok vettek el

pásztorokat . . . Lehet, de a költőknek nem

volt szerencsájük velök, példa rá Apollo esete

. . . Gyökerestől kell kiirtani e dőre szeszélyt

. . . Nem megyek fel többé a kunyhóba és el-

hagyom Talloirest-t.

Még nem telt el két nap és Marius kezdett

alkudozni szép elhatározásaival. Nem mászta

meg a hegyeket, de nem hagyta el a falu.

Őszre járt, szüret ideje közeledett. A turisták

az első hűvös napokon elhagyták a kolostort

és Marius egyedül maradt. Ellenállhatlan vonz-

erő tartotta vissza a kék tó partján, melybe a

a szél hulló sárga leveleket szórta bele. Nem dolgozott, egész nap csak álmodozott. A fiatal leányra gondolt folyton, és mindig látta, amint a fűben hevert fedetlen lábaival, ragyogó mosolyával. A nap legnagyobb részét egy csolnakban töltte a tavon. Felfedezett egy helyet, honnan tisztán volt kivehető a nanteti hegygerinc, és a zöld legelők között szürke foltként látszott a pászorkunyhó, és órákon át a szürke foltra irányzta látcsövét. Nevetséges gyerekeskedés volt ez, belátta ő maga is, de azért mégis minden nap újból kezdte.

Egy este, meghallotta, hogy kezdik lehajtani a nyájakat a hegyekről. Másnap korán reggel elindult Nantet felé. Nem bírt többé magával és legalább még egyszer akarta viszontlátni Josette-et. Gyorsan haladt, lázas türelmetlenséggel, úgy, hogy már nyolc órákor felért. Amint a kunyhóhoz közeledett, szokatlan mozgást vett észre körülötte. A tehének és kecskék a helyett hogy legeltek volna, ott bögték és mekogtek az épületek körül. Mikor a forráshoz ért, Josette-et látta, amint a konyhadényeket az öszvér hátára rakta. Lépteinek zajára megfordult és nagyon elsápadt.

— Istenem. Ön az, uram? kiáltá, azt hittem, hogy Ön elutazott Párisba.

— Nem, Talloires-ban maradtam.

— És nem jött el többé meglátogatni bennünket... Reméllem, nem volt beteg?

— Nem, Josette, el voltam foglalva ott lenni... de sokat gondoltam magára.

— Különös módon gondol az emberekre, felelé ez nevetve; ha egy nappal később jön, nem talál bennünket többé a kunyhóban!... Eppen most készülünk menni... Leszállunk Thones-ba.

Marius követte őt a szérűbe, hogy elhússzúzzák az egész családtól; aztán az apa, az anya és az idősebb fivér kezdték lehajtani a nyáját, a kicsinyek már előre futottak volt a kecskével. Josette visszamaradt, hogy az ajtókat becsukja. Marius elkísérte a Thones-ba vezető lejtőig. Mindketten csendesek és komolyak voltak.

— Most, Isten vele, Uram! mondá izgatottan Jo ette.

— Nem, viszontlátásra!

— Ön tehát nem utazik el?

— Megváltoztattam szándékomat, Talloires-ban fogom tölteni a telet, felelé ez gyöngéden a leányra tekintve.

Ennek sötét arca hirtelen földerült.

— Akkor meg kell hogy látogasson Thones-ban — kiáltá... Nem lakunk a városban, hanem Malnant-ban a Fier partján levő első faluban... Meg fogja ismerni egy nagy diófáról, mely a ház előtt áll, és a zöld folyósóról mely az eresz alatt végig huzódik... Jöjjön, majd megmutatjuk önnek Thones-t, mely igen csinos hely.

— Elmegyek bizonyára, mondá Marius, kit elbájoztak mindezen naiv részletek.

A nyájak már böge haladtak lefelé a Tournette mellett elvezető ösvényen.

— Tehát, viszontlátásra, Uram!

— Viszontlátásra, Josette... megengedi hogy megöleljem?

Megfogta kezeit és ajkai már majdnem érinték a leány arcát. De ez hátrált, elpirult és rázta a fejét.

— Nem, nem, suttogá, ez nem volna helyes. Ekkor hosszasan szorongatta kezeit az övéiben:

— Nagyon szeretem, mondá fojtott hangon, szeretem teljes szívemből!

Hirtelen kirántotta kezeit a leány és futott a többiek után. Mindig kisebbeknek látszottak a tehének és a kunyhó lakói, míg végre egészen eltűntek a malnant-i völgy fehér ködében és néhány perc múlva Marius nem hallott egyebet, mint a csengők mindinkább gyengülő csilingését.

(Folytatása következik.)

IDEGENEK ARADON.

— Szeptember 11. —

Fehér Kereszt szálloda. Freund Lajos utazó Bécs. — Berger József utazó Budapest. — Münz Lajos utazó Tokaj. — Adler Ignác ékszerész Krakkó. — Erdélyi György erdész Budapest. — Soós Károly gyógyszerész Versec. — Dévai Dezső utazó Budapest. — Pohl Vilmos utazó Bécs. — Glied Ja-

kos utazó Bécs. — Sporer Fülöp utazó Bécs. — Fischer György orvos Budapest. — Pirst Ottó magángázó Sraz. — Lukács János utazó Bécs. — Freisinger Armin utazó Budapest.

Központi Szálloda. Baró Solymossy Lajos földbirtokos Apatelek. — Dr. Leitner Miksa főorvos Lugos. — Dr. Bein Zsigmond Kalocsa. — Friedmann Ferenc kereskedő Apatin. — Széchy Nándor nyug. pénzügyi hivatalnok. — Zsupman Armin kereskedő Budapest. — Klein Zsigmond fakereskedő Budapest. — Ehrnpreis Simon kántor Budapest. — Petrovits József kereskedő Petris. — Klinger Sándor vállalkozó Szeged. — Engl Mór kereskedő Sopron.

Vasuti közlekedés.

(Érvényes 1901. évi május hó 1-től.)

ARADROL		ARADRA	
Budapest felé indul:		Budapest felől érkezik:	
Nagyváradra reggel	5.10	Személyvonat reggel	6.05
Gyorsvonat reggel	8.18	Személysz. tv. reggel	9.10
Személyvonat d. u.	11.20	Gyorsvonat délelőtti	11.51
Személysz. tv. d. u.	3.58	Személyvonat d. u.	3.55
Gyorsvonat délután	4.21	Gyorsvonat este	7.11
Személyvonat este	9.35	Szv. Szolnokról este	8.50
Erdély felé:		Erdély felől:	
Személyvonat reggel	6.35	Soborszi ról reggel	6.59
Gyorsvonat délután	12.11	Személyvonat d. u.	10.50
Soborszi délután	2.04	Radnáról délután	2.38
Személyvonat d. u.	4.30	Gyorsvonat délután	4.08
Radnág este	6.35	Személyvonat este	8.57
Gyorsvonat este	7.18	Gyorsvonat délelőtti	6.08
Temesvár felé:		Temesvár felől:	
Személyvonat reggel	6.20	Vegyesvonat d. u.	10.43
Személyvonat d. u.	11.58	Személyvonat d. u.	3.44
Vegyesvonat délután	5.—	Személyvonat éjjel	10.56
Szeged felé:		Szeged felől:	
Vegyesvonat reggel	7.12	Személyvonat reggel	8.38
Személyvonat d. u.	4.09	Vegyesvonat este	7.08
Brád felé:		Brád felől:	
Személyvonat reggel	6.25	Borossebesről sv. r.	8.03
Vegyesvonat d. u.	12.08	Vegyesvonat d. u.	11.—
Borossebesig sv. du.	5.20	Személyvonat este	6.56

Aradi nyári szinkör.

Csütörtökön, 1901. évi szeptember hó 12-én:

Ócska brigadéros.

Énekes bohózat 4 felvonásban. Irtá: Feld Mátyás. Zenéjét összeállította: Barna Izsó.

SZEMÉLYEK:

Ócska László Polgár S.	Kötél Miska . Palágyi L.
Ocska Sándor Szőke S.	Trombitás . . . Cakó Vilmos.
Rákóczi Armin Szadal F.	Szikviz Emőd László Gy.
Róka Menyhert Nemes S.	Helén . . . . . Komlósy I.
Nyúl Pál . . . . . Boda Ferenc.	Gabriella . . . . . Rónai Rózsa.
Talicska Miso Mezei Péter.	Vilma . . . . . Garai Ilona.
Fiber . . . . . Bács Károly.	Január Mórné Kalocsa R.
Dill, leánya . Felhő Rózsi.	Dunna Ilona . Tolnainé.
Január Mór . Fenyéri Mór.	Torkos Muki Nagy Pál.

*szedete 7 és fél órára.

NYILTTÉR.*

Válasz Institoris János urnak.

Az Aradi Közlöny 207. számában asztaltársaságunk eddig szeplőtlen, tiszta jellemű, asztaltársaságunknak különösen érdemekben gazdag elnöke néhány rosszlelkű tag által ártatlanul meglelt támadva.

Mielőtt a választ megadnánk, tudomásul adjuk Institoris urnak, hogy ő már nálunk nem alelnök és többé nem is lehet, mivel június hó 30-án oly körülmény állott be nála, hogy kénytelen volt alelnöki állásáról mielőbb lemondani, azért felkérjük, hogy többé az alelnöki címet ne használja.

A mi elnökünk megvédését illeti, szükségtelennek találjuk azt, hogy magas stílusban védjük őtet, mert asztaltársaságunk, csak egy pár tag kivételével, mi mindnyájan, de Aradváros nagylelkű közönsége is előismeréssel adózik azon szép működéséért, melyet elnökünk asztaltársaságunk iránt ez ideig tanusított.

A mi megboldogult Zigori tagtársunknak temetését illeti, hogy elnökünk 60 koronát az özvegytől felvett, mely egyik aradi lapban nyugtázva is lett, ezt elnökünk jogosan vette fel.

Mert sajnálatunknak adunk kifejezést, hogy Institoris ur alelnök lévén, nem szerzett

* Az ezen rovat alatt közölttekért nem vállal felelősséget a szerk.

annyi információt, hogy tudná, asztaltársaságunknak mily hivatásai vannak.

Ha egy tagtárs elhal, köteles az elnök a tagokat hírlap útján felkérni a megjelenésre, a végtisztelet megadása végett, s őt a zászlóval a hidig kikísérni, de nem a sirig; nemis követelheti azt egy tagtárs sem, hogy azért a 40 fillér beiratásért, ha meghal, 6 koronát fizessünk a bemondónak, mert akkor ugyan vajmi kevés jutna a szegény és árva iskolás gyermekek részére. A azonban a gyászoló-család felkéri az elnökséget, hogy legyen szives, hasson oda, mint ezt özv. Zigariné urnó is tette, ki felkérte az elnököt, hogy minél többen legyünk, a járulékot megfizeti szivesen, mire mi tanuk vagyunk többen, természetesen a kiadást meg kell fizetni, hogy elnökünk testtel és lélekkel oda törekszik. Hogy minél többet gyűjtsön a szegény árva iskolás gyermekek részére, az tény és való. Bizonyítja az is, hogy a megboldogult Zigori temetése alkalmával megvendégelte a megboldogultnak az örök nyugalmaért a tagokat saját zsebéből. Mert az átvett 60 koronát Szuszán Sándor pénztárnok urnak már néhány nappal a közlemény megjelenése előtt átadta, azon kijelentés mellett, hogy csatolja ezt a többi összeghez. S ha ez ideig a gyászoló család neki nem mondott köszönetet, mi az asztaltársaság tagjai fejezzük ki érte köszönetünk nyilvánítását.

Mit Institoris János ur a tegnap megjelent cikkében felhoz, hogy elnökünk azt mondta volna, hogy mi éhesek voltunk, ezen rágalmat mi el nem hisszük, mert legyen őn arról meggyőződve, hogy mi 800 tagtársunk bírnak oly képességgel, hogy oly egyént ruháztunk fel bizalmunkal, kitől távoli van minden oly gondolat, hogy ő tagtársait megsértse.

Különben is mi kijelentjük, hogy mi éhesek nem vagyunk, mint az, kit nem akarunk ezuttal megnevezni, ki már többször megtette azt, hogy a bankett-jegyért a vacsorát hazaküldötte, azzal a kifogással élvén, hogy nem szokott vacsorálni, de mindazáltal a banketten is résztvevő a vacsorában.

Többet is elősorolhatnánk életrajzából, azonban a nagyabecült olvasók ösmerik intenciókat, hogy nem hírlapi polemianak működünk, hanem a jótékonyagnak és evégből kérjük tagjainkat, hogy Institoris ur felhívására mit sem adjanak, mert mind már említettük, ő többé nem alelnöke az asztaltársaságnak.

A II. ker. jót. fillér-asztaltársaság nagyszámú tagok megbízásából: Sturm Károly, Gábor József, Hlavács András, Krepsz József, Jiss József, Szuszán Sándor, Popp Ferenc, Forgács József, Erdélyi Tóni, Gábor György.

Eladó telek.

Gája külvárosban a Legelősor — Temető- és Uj-utca sarkán lévő

4157 □-öl nagyságu

sarok telek

egészben, vagy kisebb részletekben eladó.

Bővebb felvilágosítást ad:

Probst Mihály,

építőmester.

1203

Ferdinand-utca 1. a. alatt.

Könyvkötészetünkbe

egy jóerkölcsű fiú

tanulóul

heti fizetés mellett felvétetik.

Aradi Nyomda Részvénytársaság.

Városi és megyei telefon 206.

Ifj. Hagenmacher Henrik
frad, Karolina-utca 7.

bedafok-kőbányai sörfőzde aradi sörfőzde-
tára ajánlja

Dr. Telbisz János kir. ker. törv. hit. ve-
gyész ur által elősmert legkellemebb
üditő és tápláló

Góliát maláta-sörét

saját töltésű palackjaiban.

Különösen meli- és gyomorbetegségek figyelmébe!

Dr. Telbisz János kir. ker. törv. hit. ve-
gyész ur nyilatkozata:

„A Hagenmacher-féle Góliát maláta-sört
vegyvizsgálatom alapján főleg magas extract
és maláta ozukor (maltae) tartalma követ-
keztében a legkiválóbb maláta-sörök közé
sorozom.” 1080

**Egy
két szobás
utcai
garçon lakás
kiadó.**

Bővebbet ipar és népbank-
nál, Arad, Szabadság-tér.

1186

GLÜCK JÓZSEF szoba-kárpitozás

és menyezetek gipszutánzatu dombormű diszítéseinak vállalata
Aradon. Telefon 278.

A mai kor igényeinek megfelelően, az eddig gyakorolt
szobafestés és mázolás munkán kívül elvállalok

szoba-kárpitozást, és a menyezetek

gipsz-utánzatu (Papier-Masche és Xylogenit-Stuck)

diszi éseket is, mely célra e szakmában tökéletesen képzett
munkásokat tartok, tehát munkáimért teljes felelősséget vál-
lalhatok.

A midőn a n. é. közönség eddig irántam tanusított nagy-
becsű bizalmát és támogatását megköszönöm, kérem azt részemre
továbbra is fentartani és becses megrendelésével kitüntetni.

Kiváló tisztelettel

995

GLÜCK JÓZSEF,

szobafestő és mázoló

Arad, József-főherceg-utca 7.

Az iskolaév kezdetével

ajánlok az iskolai ifjuságnak min-
denemű füzeteket, író- és rajz-
szereket, rajzeszközöket stb. leg-
nagyobb választékban.

Helyes kiszolgálás a legrendesebb
árak mellett. 1105

BLOCH H.,

papirkereskedése

Arad, Andrassy-tér 18.

KOCH DÁNIEL

kerékpár és varrógépraktár, villanyos csengő
berendezési intézet.

Deák Ferencz-utca 42.

Nagy javító-műhely!

Mindennemű

kerékpárok és varrógépek

kedvező fizetési feltételek mellett
kaphatók. 665

Jó minőségű könnyen kezelhető

borsajtók eladók

míg a készlet tart 1184

Panker Viktor

épület és műlakatos üzletében Arad,
Fácán-utca 6. sz. Továbbá elvállal
minden ezen szakba vágó munkák ki-
vitelét, u. m.: Takaréki tűzhelyek, sir-
és folyosó kerítések, görredőnyök, sza-
badon álló vaslépcsők, szabadon álló
csigalépcsők kovácsolt vasból, vas-
ajtók, vasablakok, ajtó és ablakvasalá-
sok bármely kivitelben, jutányos ár.
pontos kiszolgálás, szolid izléses munka.
Nedves falszárításra vasosarak
napi-díj mellett bármikor kaphatók.

Városi és megyei telefon 387.

BRAUN N. A.

festékek és kőzseraktárak

ARADON,

József főherceg-utca 12. és Forray-utca 7.

Ajánl saját gyártmányu olajfesték- és
fénymazakat s minden e szakmába
vágó cikkekkel legjutányosabban.

Miután 1901. november hó 1-étől üz-
letemet

Boros Béni-térre, a Széchenyi gőzmalommal szemben
helyezem át, e miatt a raktáromon
levő áruimat mindaddig mérsékeltebb
árak mellett fogom elárúsítani.

Pontos és szolid kiszolgálás!

A Braun N. A.-féle

Amerikai padlómozománcz készítője.

Ezen padlófénymaz szagtalan, mosható
és rögtön szárad. 1 kgr. 90 kr.

Vidéki rendelések postafordultával.

Hidrogénvizgyógyászat 15 jegy 6 frt.
1 jegy 0.50 frt.

Villamfényfürdő csusz, (rheuma), elhi-
zottság, köszvény el-
len. — 15 jegy 15 frt, 1 jegy 1.25 frt.

Szénsavas fürdő szivbajok, vérszegény-
ség ideggyengeség,
meszesvérek. — 15 jegy 18 frt, 1 jegy 1.50 frt.

Moor fürdő rheuma, nőbajok. — 15 jegy 18
forint. 1 jegy 1.50 forint.

Svédgyógytorna görbe hátú és gyenge
gyermeknek. — Meg-
egyezés szerint.

Napfürdők direct e célra magas kerítéssel el-
különített szabad helyen. Utána lan-
gyos fürdő a betegség neme szerint,
az orvos által meghatározott fokkal.
Hatása a nap vegyi sugarainak az anyagcserét fokozó befolyá-
sában áll. Gyenge szervezetűek, idegesek, csuzosak, elhízottak
jó eredménnyel használhatják. 1 fürdő 80 kr. (a langyas fürdő
beleértve), 15 jegy 10 frt.

Belégzések Tüdő- és gégebajok.

Dr. Hecht

orvosi intézetében, Zrinyi-utca 3. sz.

A párisi és londoni hygienicus kiállításokon
első díjakkal kitüntetett szépitőszert a

Hajós-féle

IBOLYA-CRÉME

Bámulatos rövid idő alatt eltávolítja a
szépitőt, májfoltot, bíbrosot, bőrvörö-
séget és mindennemű arczisztátalan-
ságot.

Használata által kisimítja az arczon a rán-
czokat s ifju arczszínt, a bőrnek fehérséget,
gyöngédséget és üdeséget kölcsönöz és így
a szépség ápolásánál eddig utolérhetetlen
hatású.

A Hajós-féle Ibolya-crème nem zsíradék
és ennek következtében nappal is használható

Ára 1 tégelynek 50 kr.

Az Ibolya-crème hatását nagyban emeli az
ugyanazon szerkezből készült és rendkívül
kellomenes illatu

Ibolya-crème szappan a 35 kr.

Hajós-féle IBOLYA-TEJ

(Eau de Violette de Hajós.) Ezen hygienicus mosdóvíz az arcz, nyak, kark és kezeknek megkapó szépséget,
fenérliliom és rózsaszínűben tüdőklis varázsos színt kölcsönöz. Egy üveg 50 kr.

A képzelhető legfinomabb és leggyöngédebb alkotórészekből álló, jól tapadó és teljesen
ártalmatlan powder az

IBOLYA-HÖLGYPOR

Ára 60 kr. Kapható fehér, rózsaszín és crème színben. Készítményem a párisi és londoni
hygienicus kiállításokon, aranyérmekkel és díszoklevéllel lettek kitüntetve. — Sok há-
laíratokkal elismerve!

Övökönként hamisításoktól! Kapható a készítő és feltalálónál

Hajós Árpád

gyógyszerári és gyógyszerészeti laboratoriumában.

ARAD, Andrassy-tér 22. szám, a megyeházzal szemben és VOJTEK és WEISZ
utánál.

Menrath és özv. Frankné Aradon.

19 év óta fennálló sirkő raktárunkat az idejéig
ujjonnan szereltük fel,

hogy a n. é. közönség min-
dennemű igényeit kielé-
gíthessük, miért is nagy raktárt
tartunk: fekete és zöld
gránit, továbbá siánit lab-
rador és több egyéb színű és
fajú gránit siremlékek-
ben, nemkülönbön hazai fe-
hér és esztergommegeyi
vörös, tirolli fehér, carra-
rai és abrozini

márvány siremlékekben.

Elvállalunk mindennemű kőfaragó munkát épüle-
tekhez, szobor munkát, temetői munkálatokat,
ugyszintén ártézi-kut viz-medencéket.

Midőn jutányos árak felszámításáról pontos kiszol-
gálásunkról a n. é. közönséget továbbra is biztosítjuk, kérjük,
hogy minket, úgy, mint eddig szives pártfogásban részesíteni
sziveskedjék.

Tisztelettel

Menrath és özv. Frankné.

1194

A KEFIR gombával erjesztett tej

a legjobb tápszer lábbadozó betegeknek és gyenge egyének-
nek, mert a mellett, hogy nagy táperővel bír, a gyomorra
gyakorolt enyhe izgató hatásánál fogva az étvágyat és az
anyagforgalmat növeli.

Nyáron behűtve kellemes

üditő ital.

Kapható:

Dr. Singer János orvos és Rozvány György

gyógyszerész

292

sterilizált gyermektej, gyógy- és pasteurizált tej termelő intézetében
Aradon, Kossuth- és Batthyányi-u. sarkán.

Aradmegye egy nagyobb
községében

egy 30 év óta fennálló jó for-
galmu

fehér és kenyér-sütőde,

melynek átlag napi bevétele
25—30 korona, teljes beren-
dezéssel együtt

azonnal átadó.

Czim a kiadóhivatalban. 1202

Előfizetési felhívás a

Waidmannsheil

czimű lapra.

Képes folyóirat vadászat, halászat, lö-
vészet és kutyanevelésről.

Waidmannsheil az összes vadászati
lapok közül a legel-
terjedtebb újság Ausztria-Magyaror-
szágon. 386

Blékölő kiállítás, jó osztkok, és romok képek.

Ára negyedévenként 2 korona.

Mutatványszámokat kívánatra ingyen
és bérmentve küld a „Waidmannsheil”
képviseletébe Klagenfurtban.

Kiadó!

Sarok - üzlethelyiség

József főherczeg-ut 12.sz.

Fodor és Reisinger-féle

házban.

Ugyanott egy nagy

souterrain helyiség is

f. é. november 1-től. 1194

HOFFMANN SÁNDOR

ARAD, Színház-épület.

„A f e c s k é h e z”,

Vászon és fehérneműek.

Korona.

Rumburgi vászon (54 rőfös)	48.00—95.00
Creas és irrhoni vászon	9.50—22.00
3/4 alsó lepedő vászon méterenk.	1.30— 2.20
10/4 paplan lepedő „ ”	1.60— 2.80
Törülközők méterenként	—55—90
„ duccatja	7.00—12.00
Ásztali készletek 6 személyre	8.50—22.00
Női chiffon, vászon és batiszt	
ingek	1.35—12.00
Női chiffon Corsetta	2.00—12.00
Női alsó szoknya és nadrág	2.00— 9.00
Ágyhuzat chiffon vagy vászomból	16.00—85.00
Alsó lepedő darabja	2.30— 3.60
Fegyházban kötött jó harisnya	
fekete és színes 3 pár	2.00
Zsebkendő ajour széllel	4.00

Az összes czikkekből minták vagy egyes
darabok legnagyobb készséggel vidékre is
küldetnek.

Gyermek kelengye költségvetéssel kívánatra készséggel
szolgálok.

200 koronás menyasszonyi kelengye.

Korona.

6 db ing díszítve	21.60
6 db hálókötös himzéssel	20.40
6 db nadrág	19.20
3 db alsó szoknya	13.20
12 db zsebkendő fehér vagy színes	8.—
12 pár harisnya fekete	13.20
2 ágykészlet szépen kiállítva	28.—
6 db wanking tollhuzat	10.60
6 db alsó lepedő	17.20
2—6 személyre damast készlet	18.80
2 kávé teríték színes	9.20
12 db törülköző, szépeességi	12.—
12 db konyharuha	4.80
12 db portörölő különféle puha	5.—
2 db nyári paplan	8.60
összesen korona	210.—
5 százalék pénztári kedvezmény	10.—
Netto összeg korona	200.—

Menyasszonyi kelengyék rendelésre
200—2000 koronáig.

974

Legszébb özerna csipkék és himzések nagy
választékban.

Valódi „Schroll”-féle chiffon gyári áron, végben vagy méterenkint.

Elvém: Nagy forgalmat olcsó és szolid árak mellett elérni.

Alkalmi vétel: 1 vég angol fonat 17 korona.

Városi és megyei telefon szám 10.

Alapított 1845.

Szabott árak!

Férfi-, fiu- és
gyermekruha telepe
tisztelettel ajánlja elősmert
legjobb minőségű áruit.
Nagy választék
bel- és külföldi
gyapju-szövetekből.

NEUMANN

Szabott árak!

Mérték szerinti megrendelések BUDAPESTEN saját műhelyeimben kifogástalan kivitelben készítettnek. 124
Telefon 457. Alapított 1845. Telefon 457.

Városi és megyei telephon 150. sz. **Ifj. Czeiler István** Városi és megyei telephon 150. sz.
fa-árak gyára Aradon, Pöltenberg Ernő utca 7., 8., 9. sz.

I. Gőzfűrész áruk:

Deszkák, padlók és gerendák
tölgy, bükk, dió stb. kemény-
fa nemekből 5 mm. vastagságtól
feljebb.
**Méret szerinti megren-
deléseket is elfogadok.**
Mindennemű keményfa rönköket veszek.

II. Épület asztalosság:

Ajtók, ablakok, padozat
és **parkett** gyors és nagybani
gyártása.
Különlegesség saját gyárt-
mányu **gördülő ablak faredő-
nyökben** (rolók).
**Portallé és modern bolt-
berendezések gyára** stb.
Zászló-rudak!

III. Gépeken való fakidolgozások, u. m.:

Fűrészelés (gerenda, palló s
deszka vágások; valamint **kanya-
ritások** (schweifolás, decoupirozás)
gyalulás (egyengetés és vastagság-
ból) **hornyolás** (keelés) **furás,**
vésés és csapolás olcsó árban
darab vagy munka-óra szerint szá-
mitva. 1173
Cserépszáritó keretek raktáron.

Ezen kitünő és kiválóan jólű gyógy- és borvíz, mely
kifogástalan töltés és kezelés mellett **legolcsóbb is,**
kapható a forrástulajdonosnál:
MAJUNKE GÉZA, SZEPES-OLASZI
következő árakban:
40 LITERES, VAGY 50 0/6 LITERES PALACZK, REKESZENKÉNT 11 KORONA.
Bérmentve visszaküldött palaczkok **TÖLTÉSE REKESZENKÉNT 5 kor. 20 fill.**

475—1901. g. sz.

Árverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági
széke a Mittelman-féle szesz
gyár telepen levő magtár helyisé-
geknek bérbeadása iránt folyó
év szeptember hó 16-án d. e. 10
órákor árverést tart.
Kikiáltási-ár: 1. A 1. 2 és 3
számu 4600 m. gabonát befogadó
magtárra 750 korona 2.) A 4
számu 6000—7000 m. m. gabonát
befogadó magtárra 1200 korona
3. az 5. számu 4000—5000 m. m.
gabonát befogadó magtár 1000 ko-
rona évi bér.
Bánatpénzül leteendő a kikiál-
tási ár 10%-a készpénzben vagy
elfogadható érték papirokban.

Az árverésen részt lehet venni
szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.
Az írásbeli ajánlatok lezárta a
szóbeli árverés megkezdése előtt
nyújtandók be, s csak akkor vétet-
nek figyelembe, ha azokhoz a bá-
nompénz mellékelve van, s ha az
ajánlatot tevő kijelenti, hogy az
árverési feltételeket ismeri és el-
fogadja.
Az árverési feltételek a gazda-
sági tanácsnok urnál az árverést
megelőzőleg is megtekinthetők.
Arad sz. kir. város gazdasági
székének 1901. évi szeptember hó
10-án tartott üléséből.

Kiadta:
Vannay,
aljegyző.

Arad és vidéke legnagyobb kizárólagos
női felöltők
árúháza.

Legújabb kivitelben
angol doubl gallérok, Japuettek és Paletók.
Leány-kabátkák és köpenyegek
nagy választékban.
futányos árak! Alapított 1870. Telefon 238.

STERNA